

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 16.
(OR. en)

14248/23

**Intézményközi referenciaszám:
2023/0373(COD)**

ENV 1129
MI 862
IND 535
CONSUM 367
COMPET 996
MARE 22
PECHE 439
RECH 452
SAN 593
ENT 215
ECOFIN 1053
CODEC 1895

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. október 16.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 645 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a műanyag pellet környezetbe jutásának a mikroműanyag-szennyezés csökkentése érdekében történő megelőzéséről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 645 final.

Melléklet: COM(2023) 645 final

Brüsszel, 2023.10.16.
COM(2023) 645 final

2023/0373 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**a műanyag pellet környezetbe jutásának a mikroműanyag-szennyezés csökkentése
érdekében történő megelőzéséről**

{SEC(2023) 346 final} - {SWD(2023) 330 final} - {SWD(2023) 332 final} -
{SWD(2023) 333 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

2018-ban a műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia¹ elismerte a mikroműanyagok kockázatait, és innovatív megoldásokat szorgalmazott, különböző források célbavételével. 2019-ben az Európai Bizottság tudományos főtanácsadói testülete elismerte a mikroműanyagokban rejlő potenciális kockázatokat, és elővigyázatossági intézkedéseket szorgalmazott². 2020-ban az európai zöld megállapodás³ nyomán követéseként a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv 2.0⁴ azzal bízta meg a Bizottságot, hogy a következők révén kezelje a mikroműanyagok környezetben való jelenlétét:

- a termékekhez szándékosan hozzáadott mikroműanyagok korlátozása;
- a mikroműanyagok nem szándékos kibocsátásának kezelése többek között szabványosítási, tanúsítási és szabályozási intézkedések kidolgozása, valamint a kibocsátásuk mérésére szolgáló módszerek harmonizálása révén.

2021-ben az „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé” című cselekvési tervében⁵ a Bizottság javasolta, hogy 2030-ra az EU 30 %-kal csökkentse a környezetbe történő (szándékos és nem szándékos) mikroműanyag-kibocsátást.

Szeptember 25-én az Európai Bizottság rendeletet fogadott el a termékekhez szándékosan hozzáadott mikroműanyagok korlátozásáról⁶. Ez a műanyag pellet környezetbe jutásának megelőzéséről szóló javaslat és az ezt kísérő hatásvizsgálat a Bizottságnak a mikroműanyagok nem szándékos kibocsátásával kapcsolatos kötelezettségvállalásaiból ered.

1.1. A javaslat indokai és céljai

A környezetbe jutó **műanyag pellet az összes nem szándékos mikroműanyag-kibocsátás harmadik számú forrása**. További fő források a festékek, a gumiabroncsok, a textíliák, a geotextíliák és kisebb mértékben a mosó- és tisztítószeres kapszulái. Az ezekből a forrásokból származó mikroműanyag-kibocsátás megelőzéséhez jelentős helyettesítésekre vagy a termékjellemzők megváltoztatására lehet szükség. Ezzel szemben a műanyag pellet környezetbe jutása a tudatosság hiányából és a nem megfelelő kezeléssel adódik, ezért ez az

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia, COM(2018) 28 final.

² [Tudományos szakvélemény a mikroműanyag-szennyezés környezeti és egészségügyi kockázatairól](#), 2019. április.

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, [COM\(2019\) 640](#).

⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, COM(2020) 98 final.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Unió cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”, COM(2021) 400 final.

⁶ A Bizottság (EU) 2023/2055 rendelete (2023. szeptember 25.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH) szóló 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a szintetikus polimer mikrorészecskék tekintetében történő módosításáról, C(2023) 6419 final.

efféle elkerülhető szennyezés a megelőzésére irányuló gyors intézkedésekkel csökkenthető. Emiatt jön a műanyag pellet az elsők között szóba a politikai fellépés tárgyaként.

A műanyag pellet, más néven granulátum, műanyag-alapanyag vagy gyantapellet az összes műanyag gyártásához használt ipari nyersanyag. **A pellet kezelésénél alkalmazott jelenlegi gyakorlatok az ellátási lánc valamennyi szakaszában a pellet környezetbe jutásához vezetnek, különösen a gyártás (szűz vagy újrahasznosított), a feldolgozás, a szállítás és más logisztikai és hulladékgazdálkodási műveletek esetében.** Miután a pellet környezetbe került, szinte lehetetlen befogni. Mozgékonyosságuk súlyosbító tényező. Mint minden mikroműanyag, az ipari létesítményekből vagy a szállítás során kikerülő műanyag pelletek is könnyen szállítódnak a levegőben, valamint a szárazföldi felszíni vizekkel és a tengeri áramlatokkal, emellett megtalálhatók a talajban is (beleértve a mezőgazdasági földterületeket is).

A pellet környezetbe jutásából eredően négyféle káros hatás figyelhető meg: környezeti; éghajlati; potenciálisan az emberi egészséget érintő; valamint gazdasági hatás. E hatások némelyike kifejezetten a pelletekhez kapcsolódik, mások általában véve a mikroműanyagokhoz. Ismert, hogy a pelleteket számos tengeri és part menti faj fogyasztja el (pl. tengeri teknősök, tengeri madarak és kagylók). Lenyelve fizikai sérülést vagy halált okozhatnak. Ha nem tudnak áthaladni az emésztőrendszeren, alultápláltsághoz vagy éhezéshez vezethetnek. Az összes mikroműanyaghoz hasonlóan a probléma szerves részét képezi az is, hogy adszorbeált mérgező anyagok vagy kórokozó mikroorganizmusok hordozójaként működhetnek. A műanyagok és a mikroműanyagok hozzájárulnak az éghajlatváltozáshoz azáltal, hogy az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának további forrásai, emellett nyomást helyeznek az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre. A műanyag egész életciklusa során ugyanis – a gyártástól a lebomlási folyamatokig – üvegházhatású gázok kerülnek a levegőbe, emellett az óceánokban lévő műanyagok zavarhatják az óceánok szén-dioxid-elnyelési és -megkötési képességét is. Az emberek a levegőn és az élelmiszer-fogyasztáson keresztül ki vannak téve mikroműanyagoknak. A mikroműanyagok, többek között a műanyag pelletek negatív gazdasági hatást gyakorolhatnak az olyan helyi tevékenységekre, mint a kereskedelmi halászat és a mezőgazdaság (pl. a halászat csökkenése a tengeri élőhelyekre, az ökoszisztémákra és a vadon élő állatokra gyakorolt hatások miatt), valamint a turizmus és a szabadidős tevékenységek (pl. a strandok és a veszélyeztetett területek, például nemzeti parkok, folyók és tavak vonzerejének csökkenése vagy bezárása).

Évente nagy mennyiségű pelletet állítanak elő és kezelnek, mind globálisan, mind az EU-ban (2021-ben az EU-ban mintegy 57 millió tonna). Becslések szerint **2019-ben az EU-ban 52 140 és 184 290 tonna közötti mennyiségű pellet jutott a környezetbe. Ez évente 2 100–7 300 darab, pellettel megrakott tehergépjárműnek felel meg.**

A kísérő hatásvizsgálatot és a bevezető hatásvizsgálatot alátámasztó bizonyítékok, valamint a nyilvános konzultáció és a kkv-kat célzó további konzultáció arra utalnak, hogy az érdekelt felek minden szinten támogatják a mikroműanyag-szennyezés csökkentésére irányuló hatósági intézkedéseket. Az érdekelt felek fellépésként hivatkoznak az iparág e területen végzett önkéntes tevékenységére is, nevezetesen az Operation Clean Sweep® programra (OCS).

E javaslat **a pellet környezetbe jutásának csökkentését** célozza, és az alapértékhez képest 54–74 %-os csökkenést eredményezne, ami a teljes nem szándékolt mikroműanyag-kibocsátás 6 %-os csökkenésének felel meg. A Bizottságnak a környezetbe kibocsátott

mikroműanyagokra vonatkozó 30 %-os átfogó csökkentési célkitűzésével összhangban elő fogja segíteni **az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzését és a potenciális egészségügyi hatások csökkentését, kedvezve a helyi gazdasági tevékenységeknek.** Emellett a pellet ellátási láncának egészében javíthatja a pellet környezetbe jutásának nagyságrendjére vonatkozó információkat. A kkv-k esetében alkalmazandó enyhébb követelmények biztosítják a működésükre gyakorolt lehetséges hatások megfelelő csökkentését.

1.2. Összhang a meglévő uniós szakpolitikákkal

A pellet környezetbe jutásának megelőzésére irányuló javaslat támogatja az európai zöld megállapodás célkitűzéseit, hozzájárulva az éghajlatváltozás, a szennyezés és a biológiai sokféleség hanyatlása okozta hármás válság megoldásához. Emellett megerősíti az olyan átfogó stratégiákat is, mint a műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia, a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv és a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv. A mikroműanyag-szennyezés a következőkből származik:

1. nagyobb műanyagtermékek elhagyása, kidobása vagy nem megfelelő ártalmatlanítása és kisebb műanyagdarabokká való lebomlása a környezetben;
2. bizonyos termékekhez, például kozmetikumokhoz szándékosan hozzáadott mikroműanyagok, amelyek végső soron a környezetbe jutnak; valamint
3. mikroműanyagok nem szándékos kibocsátása, főként a használat közbeni kopás vagy a rossz kezelés miatt.

A „**makroműanyagok**” tekintetében az Unió már számos szabályozási intézkedést hozott a környezetbe szivárgó nagyobb műanyagtermékekből származó szennyezés kezelése érdekében, beleértve az egyszer használatos műanyagokról szóló irányelvet⁷, a hulladékokról szóló keretirányelvet⁸, a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvet⁹ és a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvet¹⁰. Ezek az intézkedések hozzájárulnak a műanyag hulladék keletkezésének csökkentéséhez, a hulladék gyűjtésének és újrafeldolgozásának javításához, valamint az újrafeldolgozott tartalom új termékekben való felhasználásának ösztönzéséhez, ezáltal csökkentve a környezetben lévő műanyag hulladék mennyiségét.

Ami a „**nem szándékosan kibocsátott mikroműanyagokat**” illeti, a műanyag pelleten túl a Bizottság megvizsgálta a nem szándékos kibocsátás több más jelentős forrását, például a festékeket, a gumiabroncsokat, a szintetikus textíliákat, a geotextíliákat és kisebb mértékben a mosó- és tisztítószeres kapszulákat. A gumiabroncsok mikroműanyag-kibocsátásának kezelésére irányuló intézkedéseket már belefoglalták az EURO 7 rendeletjavaslatba. A többi forrás előzetes elemzése bizonytalanságokat és adathiányokat tárt fel, azzal a következtetéssel, hogy más szakpolitikai eszközök alkalmasabbak lehetnek ezek kezelésére. A legmegfelelőbb beavatkozások meghatározásához több információ és további elemzés

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/904 irányelve (2019. június 5.) egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről (HL L 155., 2019.6.12., 1. o.).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 94/62/EK irányelve (1994. december 20.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról (HL L 365., 1994.12.31., 10. o.).

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

szükséges. E források vonatkozásában – ha szükséges és helyénvaló – külön hatásvizsgálatok készíthetők az e forrásokból származó mikroműanyag-kibocsátás kezelésére irányuló lehetséges javaslatok támogatására.

Az **ipari kibocsátások** tekintetében az ipari kibocsátásokról szóló irányelv¹¹ az a jogszabály, amely szabályozza és kezeli a nagy ipari létesítmények kibocsátásait. A műanyag pellet környezetbe jutásával nem foglalkoznak kifejezetten az elérhető legjobb technikákra vonatkozó meglévő következtetések. Az e rendeletben meghatározott szabályokat az ipari kibocsátásokról szóló irányelv alkalmazásának sérelme nélkül kell alkalmazni.

A pellet környezetbe jutásának megelőzéséről szóló javaslat kiegészíti a **szándékosan hozzáadott mikroműanyagokra vonatkozó REACH-korlátozásban** foglalt, pelletre vonatkozó rendelkezéseket. Ez a korlátozás a műanyag pellettel mint elkerülhető kibocsátási forrással foglalkozik, két kötelezettséget róva a gazdasági szereplőkre: 1. tájékoztatás nyújtása a pellet használatáról és ártalmatlanításáról, pl. címkézés útján, és 2. évenkénti jelentéstétel a kibocsátott mennyiségekre vonatkozó becslésekről. Ezek a kötelezettségek bővítik ugyan a pelletfelhasználásra és a környezetbe jutásra vonatkozó információkat, de nincsenek részletesebben meghatározva, emellett nem vezettek be módszertant a környezetbe jutott mennyiség megbecslésére vonatkozóan. Az ezen új javaslatban foglalt átfogó kötelezettségek és szabványosított módszertan segítenek a forrásnál megelőzni a pellet környezetbe jutását, és javítani fogják a becsült kibocsátásokkal kapcsolatban gyűjtött információkat.

A javaslat összhangban van az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény (**OSPAR**) műanyag pelletről szóló, nem kötelező erejű ajánlásával, amely a műanyag teljes ellátási láncára vonatkozóan előmozdítja a megelőzési szabványokat és a tanúsítási rendszereket¹². A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (**IMO**) vizsgálja a műanyag pellet konténerekben történő tengeri szállítását, és értékelést folytat mind önkéntes, mind kötelező intézkedésekről, amelyek szigorúbb követelményeknek vetnék alá a pelletet kezelő gazdasági szereplőket.

A javaslat a **műanyagszennyezésről szóló globális szerződésről** jelenleg zajló tárgyalások összefüggésében elő kívánja készíteni az utat a mikroműanyagokra vonatkozó rendelkezések előtt. Az EU és tagállamai „hangsúlyozzák, hogy a jövőbeli eszköznek intézkedéseket kell tartalmaznia a mikroműanyagok nem szándékos kibocsátásának csökkentésére irányulóan. Ez magában foglalhat például olyan intézkedéseket, amelyek minimalizálják a műanyag pellet gyártásból, kezelésből és szállításból eredő szivárgásának kockázatát”¹³.

A javaslat hozzájárul **az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének** végrehajtásához, amelyet a 17 fenntartható fejlődési cél vezérel, nevezetesen: a fenntartható fogyasztásra és termelésre vonatkozó 12. cél, az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások fenntartható fejlődés érdekében történő megőrzésére és fenntartható használatára vonatkozó 14. cél, valamint a szárazföldi életről szóló 15. cél, továbbá a jó egészségről szóló 3. cél, az iparra, az innovációra és az infrastruktúrára vonatkozó 9. cél, valamint az éghajlatra vonatkozó 13. cél.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

¹² 2021/06. sz. ajánlás a műanyag pellet tengeri környezetbe jutásának csökkentéséről, 2021.

¹³ Az EU beadványa az ENSZ Környezetvédelmi Programjához (UNEP) a műanyagszennyezésről szóló, jogilag kötelező erejű nemzetközi eszközzel foglalkozó kormányközi tárgyalóbizottság (INC-2) második ülésére tekintettel.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

2.1. Jogalap

Ez a kezdeményezés az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkének (1) bekezdésén alapul, mivel Unió-szerte növelni fogja a környezetvédelem szintjét. Bár a pelletkezelés további harmonizációjához is vezet, és ezáltal megakadályozza a piacnak a tagállamok eltérő nemzeti megközelítései miatti széttöredezését, a környezetvédelmi dimenzió a meghatározó.

2.2. Szubszidiaritás

A magas szintű környezetvédelem biztosításához elengedhetetlenek a pellet Unión belüli kezelésére vonatkozó közös követelmények. Mint minden mikroműanyag, a pelleték is könnyen átkerülnek egyik földrajzi helyről a másikra, és megtalálhatók minden környezetben, beleértve a legtávolabbi helyeket is. Noha a pellet környezetbe jutása először általában egy földrajzi területre koncentrálódik (petrolkémiai vagy polimeripari területek, logisztikai platformok, például kikötők stb.), a pelleték rendkívül mobilisak, és ezt követően a felszíni vizeken és az óceáni áramlatokon, valamint a levegőn keresztül szétszóródhatnak. A probléma határokon átnyúló jellege az uniós szintű fellépés legfontosabb oka. Ha a tagállamok külön-külön járnak el, a fellépés kevésbé lenne költséghatékony, és a környezetvédelem szintje elmaradna az optimálistól. Fennáll annak a veszélye is, hogy egymással konkuráló eltérő jogszabályok születnének.

2.3. Arányosság

A javaslatban foglalt követelmények nem haladják meg az ahhoz szükséges mértéket, hogy az évi 5 tonnánál nagyobb mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítményeket üzemeltető gazdasági szereplők, valamint az uniós és nem uniós fuvarozók biztonságosan és felelősségteljesen kezelhessék az ilyen pelleteket. Ezek a meglévő legjobb kezelési gyakorlatokon alapulnak, nevezetesen az ágazati Operation Clean Sweep® programon (OCS) és az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény (OSPAR) részes felei által elfogadott nem kötelező erejű ajánlason. A követelmények arányosságát biztosítja, hogy az érdekelt felekkel folytatott alapos konzultáció eredményeként szükség esetén enyhébb követelmények kerülnek bevezetésre a kkv-kra vonatkozóan. Az ágazati megfelelés ellenőrzéséért felelős illetékes nemzeti hatóságokat a tanúsítással megbízandó tanúsítók fogják támogatni munkájukkal. Ez a rendszer nagy fokú jogbiztonságot kínál és megkönnyíti a végrehajtási tevékenységeket.

2.4. A jogi aktus típusának megválasztása

A javaslat egy önálló jogi eszköz, amely nem módosítja a meglévő jogszabályokat. Meghatározza a pellet ellátási láncának egésze által végrehajtandó követelményeket, valamint a harmadik fél általi tanúsításon, önbevalláson alapuló nyilatkozaton és a nemzeti hatóságok által végzett megfelelési ellenőrzésen alapuló megfelelési rendszerre vonatkozó szabályokat. Tekintettel arra, hogy a cél a környezetvédelem magas szintjének biztosítása a gazdasági szereplők kezeléssel kapcsolatos magatartásának megváltoztatása révén, a rendelet tekinthető a legmegfelelőbb jogi eszköznek.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Utólagos értékelésre nem került sor, mivel nem létezik olyan uniós szintű keretszabályozás, amely a műanyag pelletből származó, a pellet teljes ellátási láncában előforduló szennyezéssel foglalkozna.

3.1. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

A Bizottság az alábbiak révén konzultált az érdekelt felekkel:

1. 2022. február 22. és május 17. között nyilvános konzultáció azokról az eredetileg azonosított forrásokról, amelyek esetében a legmagasabb a mikroműanyagok nem szándékos kibocsátása, ideértve a műanyag pelleteket, a szintetikus textíliákat, a gumiabroncsokat, a festékeket, a geotextíliákat, valamint a mosáshoz és mosogatógépekhez használt mosó- és mosogatókapszulákat. A konzultáció során 410 hozzászólás érkezett. Valamennyi érdekelt fél egyetértett abban, hogy **az Unióban előforduló mikroműanyag-szennyezés veszélyes, negatívan hat a környezetre és az emberi egészségre, valamint hogy a hatóságok minden szintjén intézkedéseket kell hozni.** Ami a pellet környezetbe jutását illeti, az érdekelt felek egyetértettek abban, hogy **a fő tényező a nem megfelelő kezelés.**

2. Egy második konzultáció a pelletet kezelő kkv-kat megcélozva, 2023 januárja és februárja között. E második konzultáció során 330 hozzászólás érkezett. **A válaszadók többsége támogatta a követelmények kötelezővé tételét, ha a követelmények enyhébbek a kisebb vállalatok számára.** A becslések szerint számos követelmény túl megterhelő a (10 főnél kevesebb alkalmazottal rendelkező) mikrovállalkozások és a (10–49 alkalmazottal rendelkező) kisvállalkozások, valamint az évi 1 000 tonna alatti kapacitással rendelkező vállalkozások számára (a kisvállalkozások által kezelt átlagos éves tonnatartalom). A kkv-k nem támogatták a külső ellenőrzés kötelezettségét. A legjobb kezelési gyakorlatok közül a legdrágább intézkedésként a speciális berendezések és csomagolások (úgy mint légmentes, szűrásálló és környezetvédelmi szempontból lezárt csomagolás) kötelező használatát határozták meg. Végezetül **a válaszadók a pénzügyi támogatást és a pellet környezetbe jutásának mérésére szolgáló szabványosított módszertant jelölték meg a támogatásuk legjobb módjaként.**

3. Műhelytalálkozók és kétoldalú kapcsolatok 2021 szeptembere és 2023 májusa között, amelyek során a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek határozottan támogatták **a pelletkezelésre vonatkozó kötelező uniós szintű követelményeket, valamint egy átfogó és átlátható tanúsítási rendszert.** Az európai műanyaggyártók ernyőszervezete, a PlasticsEurope egyetértett abban, hogy a környezetbe jutás kezelésének leghatékonyabb megközelítése az **Operation Clean Sweep programra épülő, és valamennyi szereplőre alkalmazott kötelező külső ellenőrzés és tanúsítás.** A gyártók úgy vélték, hogy az OCS-hez hasonló, a pellet környezetbe jutásának megelőzését célzó rendszer tanúsítását előíró jogalkotási javaslat valamennyi szereplő számára nagyon gyorsan megvalósítható lenne, mivel profitálhatna a meglévő iparági kezdeményezésből és megerősítené azt. Az európai újrafeldolgozók ernyőszervezete, a PRE egy **egész EU-ra kiterjedő, jogilag kötelező erejű eszköz** mellett foglalt állást, amely valamennyi szereplő számára egyenlő versenyfeltételeket tesz lehetővé az egységes piacon. Az európai átalakítók ernyőszervezete, az EuPC rámutatott **a korlátozott erőforrásokra** mint a legjobb kezelési gyakorlatok végrehajtásának akadályára.

3.2. Hatásvizsgálat

3.2.1. A probléma meghatározása és az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva

A javaslat a pellet környezetbe jutásának megelőzéséről szóló javaslatot kísérő hatásvizsgálaton alapul. A Bizottság Szabályozói Ellenőrzési Testülete 2022. november 18-án először kedvezőtlen véleményt adott ki, amelyhez részletes észrevételeket mellékel. Az eredeti tervezet jelentős átdolgozását követően a Szabályozói Ellenőrzési Testület 2023. június 12-én kedvező véleményt adott ki, fenntartásokkal¹⁴. A hatásvizsgálat I. melléklete ismerteti, hogyan került sor a Szabályozói Ellenőrzési Testület észrevételeinek a figyelembevételére.

A hatásvizsgálat a következő problémát azonosítja: **a jelenlegi pelletkezelési gyakorlatok az ellátási lánc minden szakaszában környezetbe jutáshoz vezetnek, ami káros hatással van a környezetre és potenciálisan az emberi egészségre**. A következő kiváltó tényezők kerültek meghatározásra:

- **Piaci hiányosságok** – az árak nem tükrözik a negatív externáliákat, és a piaci szereplők információi hiányosak. Az optimálistól elmaradó piaci eredményeket magyarázza az is, hogy **hiányzik a külön támogatás és odafigyelés a kisebb vállalatok tekintetében**, amelyek számára a megelőző intézkedések végrehajtása költséges.
- **Szabályozási hiányosságok** – a vonatkozó (a vegyi anyagok, a tengeri hulladék, a vízgazdálkodás, az ipari kibocsátások, a hulladék, a csomagolás és a szállítási tevékenységek esetében irányadó) meglévő keretszabályozások nem foglalkoznak kifejezetten a pellet környezetbe jutásának problémájával és a pellet ellátási láncának egészében történő biztonságos és felelősségteljes kezeléssel.

A hatásvizsgálat keretében négy szakpolitikai alternatívát értékelték e problémák és kiváltó tényezők kezelése érdekében:

- 1. alternatíva: kötelező szabványosított módszertan a pellet környezetbe jutásának mérésére;
- 2. alternatíva: a pellet környezetbe jutásának megelőzésére és csökkentésére irányuló kötelező követelmények egy új uniós jogszabályban, beleértve három alopción a kkv-kra vonatkozó enyhébb követelményekkel:
 - 2a.: mikrovállalkozások;
 - 2b.: mikro- és kisvállalkozások;
 - 2c.: mikro-, kis- és középvállalkozások;
- 3. alternatíva: jobb csomagolás a pellet logisztikájához;
- 4. alternatíva: a pellet környezetbe jutásának csökkentésére irányuló uniós célkitűzés.

Költség-haszon elemzés, valamint a különböző mérlegelt alternatívák arányosságának, koherenciájának, eredményességének és hatékonyságának minőségi értékelése alapján két szakpolitikai alternatíva kombinációját javasolták előnyben részesített szakpolitikai alternatívaként:

¹⁴ SEC.

- **1. alternatíva – Kötelező szabványosított módszertan a pellet környezetbe jutásának mérésére**, a „hiányos információk” részprobléma kezelése érdekében és hozzájárulva a pellet környezetbe jutásának nagyságrendjére vonatkozó információk javításához a pellet ellátási láncának egészében. Emellett ez megkönnyíti a pellet környezetbe jutására vonatkozó, a REACH-korlátozás szerinti jelentéstételi követelményt is.
- **2b. alopció – Kötelező követelmények egy olyan új uniós jogszabályban, amely enyhébb követelményeket ír elő a mikro- és kisvállalkozások számára**, kezelve azokat a tényezőket, hogy „Az árak nem tükrözik az externáliákat”, „Hiányosak az információk” és „Nem megfelelő a szabályozás”. Ez azáltal, hogy a megelőzésre összpontosít, hozzá fog járulni ahhoz, hogy a pellet környezetbe jutása gazdasági szempontból arányos módon csökkenjen olyan szintre, amely összhangban van mikroműanyag-kibocsátás 2030-ra történő 30 %-os csökkentésére vonatkozó átfogó európai bizottsági célkitűzéssel, valamint hogy biztosított legyen a pellet ellátási láncában részt vevő kkv-kra gyakorolt hatások megfelelő mérséklése.

A 3. alternatíva meglehetősen magas beruházási költségekkel járna az ágazat számára, és költséghatékonysága alacsonyabb lenne, mint a 2. alternatíva esetében. A 4. alternatíva először egy teljesítmény-ellenőrzési rendszer létrehozását tenné szükségessé, ami időbe telik. Végrehajtása nagyobb kihívást jelentene, és költségei valamivel magasabbak lennének, mint a 2. és 2a–c. opció esetében. A 2b. alopció viszonylag nagy mértékben csökkentené a pellet környezetbe jutását, a költségek pedig a mikro- és kisvállalkozásokra vonatkozó enyhébb követelményeknek köszönhetően alacsonyabbak lennének, mint a 2a. opció esetében. A 2., 2a–c. (al)opciók közül ez az opció a leginkább költséghatékony.

3.2.2. *Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva hatásai*

Az alábbiakban felsorolt hatások az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva egészére vonatkoznak, így egyaránt felölelik az 1. alternatíva és a 2b. alopció rendelkezéseit.

- A kötelező szabványosított mérési módszertan kidolgozásának várható hatásai

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva bevezeti a pellet környezetbe jutásának mérésére szolgáló szabványosított módszertan kidolgozását, és a kidolgozást követően előírja annak alkalmazását **a REACH-korlátozásban bevezetett, a kibocsátott mennyiségek becslésére vonatkozó jelentéstételi követelmény** kiegészítése érdekében. Az említett korlátozás nem rendelkezik módszertanról a pellet környezetbe jutásának méréséhez.

A szabványosított módszertan bevezetésével **az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva egyszeri költségekkel jár a módszertan kidolgozásához és teszteléséhez kapcsolódóan**. Az Európai Szabványügyi Bizottságnál (CEN) a folyamat elvégzése általában 3–4 évbe telik. Ezt a költséget vagy az ágazat viselhetné, vagy a Bizottság – külön tanulmány révén – támogatást nyújthatna. A módszertan kidolgozásakor a CEN figyelembe veszi az ágazat által ezen a területen végzett munkát.

A becslések szerint a módszertan kidolgozásának és tesztelésének összköltsége 1 258 000 EUR és 3 174 000 EUR között lenne. Mivel a módszertan az ágazat által végzett munkán alapul, a becslések szerint a költségbecslés alsó értéke a valószínűbb. Az ágazatnál a módszertan alkalmazásával felmerülő jelentéstételi költségeket a REACH-korlátozás már figyelembe veszi. Ez vonatkozik az ECHA-nál az összegyűjtött információk feldolgozása során felmerülő költségekre is.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva azáltal, hogy egyetlen szabványosított módszertant biztosít a gazdasági szereplők számára a több módszer helyett, amely egyébként alkalmazható lenne, **a költségmegtakarítást célozza**: 1. a gazdasági szereplőknek nem kell egyenként módszertant kidolgozniuk; 2. egyszerűsödik az ECHA-nak történő jelentéstétel; továbbá 3. a jelentéstétel minősége javul, mivel az egyetlen módszertan lehetővé teszi az adatok összehasonlíthatóságát és végső soron a környezetbe jutó pellet mennyiségének jobb átlátását.

A becslések szerint a költségmegtakarítások magasabbak, mint a fejlesztési költségek. Ez a megközelítés teljes mértékben összhangban van „A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért” című közleményben¹⁵ kifejtett **kötelezettségvállalással**. Bár az 1. alternatíva nem csökkenti közvetlenül a pellet környezetbe jutását, **a környezetbe jutás mérésére szolgáló szabványosított módszertan lehetővé teszi a gazdasági szereplők és a hatóságok számára, hogy a pellet környezetbe jutásával kapcsolatos tájékoztatás, jelentéstétel és nyomon követés javítása révén hatékonyabban kezeljék a pellet környezetbe jutását.**

- A pellet környezetbe jutásának megelőzésére vonatkozó kötelező követelmények bevezetésének várható hatásai és a kapcsolódó megfelelési rendszer

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva **kötelező követelményeket** vezet be **a pellet környezetbe jutásának megelőzésére a pellet teljes ellátási láncában, ezáltal maximalizálva a környezetbe jutás visszaszorításának esélyét.**

„A szennyező fizet” elvvel összhangban az ágazat viseli a követelményeknek való megfeleléshez szükséges intézkedések költségeit, és harmadik fél általi tanúsítással vagy önbevalláson alapuló nyilatkozattal igazolja a megfelelést. A tagállami hatóságok felelősek a megfeleléssel kapcsolatos nyilvántartás vezetéséért, meg nem felelés esetén pedig korrekciós intézkedések és adott esetben a szankciók kiszabásáért.

Az ágazat által a pellet környezetbe jutásának megelőzése, behatárolása és a feltakarítás terén végzett munkán alapuló kötelező követelmények előírásával, valamint a megfelelés bizonyítására vonatkozó kötelezettség bevezetésével **közvetlen megfelelési költségek** merülnek fel **az ágazat számára. A kisebb (mikro- és kis) vállalkozásokra vonatkozó enyhébb követelmények várhatóan enyhítik az e vállalkozásokra gyakorolt hatásokat.** Összességében a 2b. opció végrehajtásának nettó költsége várhatóan évi 376–491 millió EUR lesz.

Ami **az illetékes nemzeti hatóságok igazgatási és végrehajtási költségeit** illeti, ezek közé tartoznak a nyilvántartás létrehozása és vezetése, a megfelelés ellenőrzése, a panaszkezelési mechanizmusok és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, valamint az e rendelet végrehajtásáról háromévente a Bizottság felé történő jelentéstétel. Összességében a tagállamok költségei várhatóan 313 000 EUR-t tesznek ki az első évben, majd évi 125 000 EUR-t az EU egészére vonatkozóan. Ezek a költségek tagállamonként eltérőek lesznek, mivel a nagyobbak esetében magasabbak, a kisebbek esetében pedig alacsonyabbak lennének.

¹⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *A jogalkotás minőségének javítása: közös erővel a jobb jogszabályokért.*

Mivel ez az alternatíva növelheti a műanyag nyersanyagok költségét, **a lakosságot érintő hatás lehet a műanyag termékek árának emelkedése**. Az esetleges költségnövekedés azonban valószínűleg korlátozott lesz, mivel a legjobb kezelési gyakorlatok végrehajtásának költsége az ágazat forgalmához képest alacsony. Ezért a gyártóktól elvárható, hogy termelési költségeik ilyen kismértékű emelkedését magukra vállalják, és az a fogyasztókat ne érintse.

Jelentősen csökken a pellet környezetbe jutása, ami csökkenti a mikroműanyag-szennyezést, és megóvja az ökoszisztémákat és a biológiai sokféleséget. Emellett **óvintézkedésnek minősül az emberi egészségre gyakorolt lehetséges hatásokkal szemben.** A környezetbe jutó pellet mennyiségének csökkenése várhatóan évi 25 142 tonna és 140 621 tonna közötti lesz. Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva ezért várhatóan körülbelül egynegyedével hozzájárul a Bizottság mikroműanyagokra vonatkozó 30 %-os csökkentési célkitűzéséhez.

Az egyéb előnyök közé tartoznak **a gazdasági szereplők közötti egyenlő versenyfeltételek** annak biztosítása révén, hogy a csökkentési intézkedéseket alkalmazó vállalatok helyzetét ne gyengítse az olyan vállalatok által támasztott verseny, amelyek nem alkalmaznak ilyen intézkedéseket, mint a jelenlegi önkéntes rendszerben. A pelletet birtokló vállalkozások számára az előnyök közé tartozik **a becslések szerint 25–141 millió EUR összegű gazdasági haszon**, amely a környezetbe nem jutó pellet mennyiségéhez kapcsolódik.

A pellet környezetbe jutásának csökkentése várhatóan **pozitív gazdasági dominóhatást gyakorol bizonyos ágazatokra**, például a kereskedelmi halászatra, a mezőgazdaságra, a turizmusra és a rekreációra a kibocsátás által érintett területeken. Kevesebb pellet kerülne a tengeri környezetbe, és így kevesebb zavart okozna a tengeri fajoknak, beleértve olyan, gazdaságilag fontos fajokat is, mint például az osztriga és a farkassügér. Hasonlóképpen kevesebb pellet fog a létesítmények szennyvízébe és a szennyvíztisztításból származó szennyvíziszapba kerülni, így kevesebb pellet jut a talajba az iszap mezőgazdasági földterületekre történő esetleges kijuttatása után.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva segít új munkahelyeket teremteni, mivel a legjobb kezelési gyakorlatok végrehajtása várhatóan **további személyzetet** igényel (3 858 teljes munkaidős egyenérték). Ezenkívül segít **megelőzni bizonyos költségeket, amelyek a társadalom számára merülnek fel**, így például a kibocsátás által érintett területeken a helyi közösségek által végzett takarítási és kármentesítési tevékenységekkel kapcsolatos költségeket. Ezek a műveletek általában kihívást jelentenek, mivel technológiai, emberi és pénzügyi erőforrásokat igényelnek.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva összhangban van az európai klímarendelethez körvonalazott klímasemlegességi célkitűzésekkel, valamint az Unió 2030-as és 2050-es célkitűzéseivel. Az éghajlatváltozás mérsékléséhez való legjelentősebb hozzájárulása abban rejlik, hogy képes megakadályozni a műanyag pellet környezetbe jutását. A műanyag-pellet-szennyezés forrásnál történő megelőzése várhatóan alacsonyabb üvegházhatásúgáz-kibocsátást eredményez, mivel kevesebb műanyag gyártására lesz szükség. Továbbá pozitív közvetett hatást gyakorolhat a planktonok növekedésére, ami pedig hozzájárul a szénmegkötéshez.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A pellet környezetbe jutásának megelőzésére szolgáló egyetlen mérési módszer és egyetlen követelményrendszer bevezetésével az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva segít csökkenteni a jogi széttagoltság kockázatát, ezáltal növelve a jogbiztonságot és erősítve a belső piac működését. Ez pedig várhatóan némi költségmegtakarítást eredményez a

vállalkozások, valamint a jogszabályok végrehajtásáért és érvényre juttatásáért felelős illetékes nemzeti hatóságok számára.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva **eltérést** tartalmaz **az 5 tonnánál kisebb mennyiségű pelletet gyártó és kezelő vállalatok számára**, elkerülendő az olyan költséges beruházásokat, amelyek a pellet környezetbe jutásának csökkentése szempontjából igen korlátozott környezeti előnyökkel járnak. Ezenkívül a pelletet kezelő kkv-kat célzó 2023-as konzultációra válaszul **a kisebb (mikro- és kis)vállalkozásokra vonatkozó enyhébb követelmények várhatóan mérsékelik az e vállalkozásokra háruló közvetlen megfelelési költségeket** (pl. a vállalkozások figyelembe vehetik a létesítmény jellegét és méretét, valamint tevékenységeinek nagyságrendjét, és nem kötelesek beruházni drágább berendezésekbe, például szennyvíztisztító rendszerekbe). Emellett a Bizottságnak és a tagállamoknak technikai és pénzügyi támogatást kell nyújtaniuk a kisebb (mikro- és kis)vállalkozásoknak, ideértve például a kkv-specifikus **iránymutatásokat, valamint képzési anyagokat és eszközöket**.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva szabályokat tartalmaz a fizikai és digitális térben előállított információk – többek között a tanúsításból származók – benyújtására vonatkozóan, és így digitális szempontból naprakésznek tekinthető.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva valószínűleg csak csekély negatív hatást gyakorol az uniós műanyagágazat versenyképességére, mivel a becsült költségek csupán nagyon kis részét teszik ki forgalmuknak (mintegy 0,13 %).

A vállalkozások esetében az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva igazgatási költségeit (a pellet környezetbe jutásának bejelentésére szolgáló adminisztratív eljárások vállalati rendszereinek létrehozása, belső értékelések és tanúsítás, a hatóságok tanúsításról való értesítése) 44 millió EUR-ra becsülik. A vállalkozások esetében a kapcsolódó kiigazítási költségeket (a mérési szabvány kidolgozása és alkalmazása, a műveletek és eljárások hozzáigazítása az új követelményekhez, a pellet környezetbe jutásának csökkentésére irányuló intézkedések végrehajtása) 332–447 millió EUR-ra becsülik. Más kisebb kiigazítási költségek is felmerülhetnek, mivel a pellet árának emelkedése a továbbfelhasználókra, és végső soron a polgárokra is áthárítható a műanyag termékek árának emelkedése miatt.

A javaslat a fent ismertetett, előnyben részesített szakpolitikai alternatívát tükrözi mind a kötelező követelmények, mind a kapcsolódó megfelelési rendszer tekintetében. A kkv-k közvetlen megfelelési költségeinek további mérséklése érdekében a javaslat az előnyben részesített szakpolitikai alternatívához képest további enyhébb követelményeket tartalmaz. Ezeket a kiegészítő enyhébb követelményeket részletesebben a 6.2. szakasz ismerteti. Konkrétan a mikro- és kisvállalkozásoknak, valamint az évi 1 000 tonnánál kisebb mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítményeknek önbevalláson alapuló nyilatkozatot kell benyújtaniuk a megfelelés igazolására, a tanúsítás elvégzése helyett. Ezek a kiegészítő intézkedések az előnyben részesített szakpolitikai alternatívából eredő igazgatási költségek további 24,6 millió EUR-s csökkenését eredményezik (44 millió EUR-ról 19,4 millió EUR-ra), és a megfelelési költségek további 16,9 millió EUR-s csökkenését vonják maguk után (332–447 millió EUR-ról 315–430 millió EUR-ra). A 41,5 millió EUR összegű további költségcsökkenés összege az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva esetében kiszámított teljes nettó költség mintegy 10 %-a (376–491 millió EUR-ról 334–450 millió EUR-ra). A mikro- és kisvállalkozások esetében a további csökkenés a nettó költség közel 15 %-ának felel meg.

Nehéz megbecsülni, hogy milyen hatással vannak ezek a kiegészítő enyhébb követelmények a pellet környezetbe jutásának csökkentésére. Valószínű, hogy a kiegészítő enyhébb követelmények a pellet környezetbe jutásának növekedéséhez vezetnek. Ha feltételezzük,

hogy a pellet környezetbe jutása 10 %-kal növekedne, akkor ezek a kiegészítő enyhébb követelmények az előnyben részesített szakpolitikai alternatívához képest évi 2 500–14 000 tonnával kisebb mértékben csökkentenék a pellet környezetbe jutását.

- **Alapjogok**

A választott szakpolitikai alternatíva összhangban van az Alapjogi Charta 37. cikkével, amely alapján az Uniónak biztosítania kell a magas színvonalú környezetvédelmet és a minőségi környezetet.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat nem teszi szükségessé új vagy jelentős költségvetési előirányzatok végrehajtását. Az InvestEU tanácsadó központhoz tartozó tanácsadási kezdeményezések aktiválhatók annak érdekében, hogy támogassák a kkv-kat a követelményeknek való megfelelésben, az Enterprise Europe Network hálózattal is együttműködve. A Bizottság figyelembe veszi a támogatási szolgáltatások és tanulmányok iránti esetleges igényeket.

5. EGYÉB ELEMEK

Végrehajtási tervek, valamint az ellenőrzés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

A tagállamok háromévente kötelesek adatokat szolgáltatni a Bizottságnak a tanúsítók által a kiadott tanúsítványokról megküldött értesítésekről. Emellett annak érdekében, hogy a Bizottság 2030-ra kitűzött 30 %-os átfogó csökkentési célkitűzéséhez viszonyítva jobban nyomon lehessen követni a teljesítményt, általánosan validált becslésre van szükség a környezetbe jutott pellet összmennyiségéről. A kísérő hatásvizsgálathoz előzetes becslést állítottak össze, de további munkára van szükség annak érdekében, hogy ezt az elkövetkező években kifejlesszék. Ezt erősíti majd a szabványosított mérési módszertan és a REACH jelentéstételi követelménye. Az érdekelt felek nagyrészt egyetértenek a kibocsátások nyomon követésére és az azokról való jelentéstételre szolgáló rendszerrel.

6. A JAVASLAT EGYES RENDELKEZÉSEINEK RÉSZLETES MAGYARÁZATA

6.1. A javaslat célja és hatálya

Az 1. cikk meghatározza a javaslat tárgyát, azaz a műanyag pellet kezelése tekintetében az ellátási lánc minden szakaszában a környezetbe jutás megelőzése érdekében alkalmazandó kötelezettségeket. Az 1. cikk meghatározza továbbá a hatályt, úgymint az Unióban évente öt tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pellet kezelésében részt vevő valamennyi gazdasági szereplő, valamint az Unióban műanyag pelletet szállító uniós fuvarozók és nem uniós fuvarozók.

6.2. Általános kötelezettségek és követelmények

Az e rendeletben körvonalazott kezelési követelményektől függetlenül, amelyeket a rendelet hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül kell végrehajtani, a 3. cikk általános kötelezettséget állapít meg a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók számára a környezetbe jutás megelőzésére. Ez a kötelezettség a rendelet hatálybalépésének időpontjától alkalmazandó. Továbbá annak érdekében, hogy az illetékes nemzeti hatóságok hatékonyan végezhesék el a megfelelési ellenőrzéseket, a gazdasági szereplőknek és az uniós fuvarozóknak tájékoztatniuk kell őket a műanyag pelletek kezelésével kapcsolatos tevékenységeikről. A 4. cikk előírja, hogy valamennyi gazdasági

szereplőnek, uniós fuvarozónak és nem uniós fuvarozónak a hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül meg kell felelnie az e rendeletben meghatározott követelményeknek. Azt is előírja számukra, hogy a következő prioritási sorrendben kell intézkedéseket végrehajtaniuk: megelőzés a pellet elsődleges tárolóhelyről történő kiszóródásának elkerülése érdekében; a kiszóródott pelletek behatárolása annak biztosítása érdekében, hogy ne jussanak a környezetbe, és végső lehetőségként a kiszóródás vagy a környezetbe jutás utáni feltakarítás.

Az 5. cikk részletezi a betartandó követelményeket. Ezek az ágazati Operation Clean Sweep® programon (OCS) és az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény (OSPAR) részes felei által elfogadott nem kötelező erejű ajánlások¹⁶ alapulnak. A követelmények a következők:

- (1) a műanyag pellettel foglalkozó létesítményeket üzemeltető gazdasági szereplők esetében kockázatértékelési terv kidolgozása, végrehajtása és naprakészen tartása az I. melléklettel összhangban;
- (2) a műanyag pellettel foglalkozó létesítményeket üzemeltető gazdasági szereplők esetében a kockázatértékelési terv megküldése az illetékes hatóságoknak, a II. mellékletben meghatározott formanyomtatvány-mintának megfelelően kiadott megfelelőségi nyilatkozattal együtt;
- (3) az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók esetében bizonyos intézkedések végrehajtása a III. melléklettel összhangban;
- (4) a létesítmények és az uniós fuvarozók esetében személyzetük képzése;
- (5) a létesítmények és az uniós fuvarozók esetében a vonatkozó végrehajtási intézkedéseik nyomon követése és nyilvántartása – beleértve adott esetben korrekciós intézkedések elfogadását, valamint a pellet környezetbe jutására vonatkozó becsléseket –, továbbá a műanyag pellettel kapcsolatos jelentős váratlan események és balesetek kezelése;
- (6) azon gazdasági szereplők esetében, amelyek évi 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítményeket üzemeltető közép- és nagyvállalkozások, az I. mellékletnek megfelelően a kockázatértékelési terven belüli kiegészítő intézkedések mellett éves belső értékelés elvégzése;
- (7) azon gazdasági szereplők esetében, amelyek évi 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítményeket üzemeltető közép- és nagyvállalkozások, a III. mellékletben szereplő formanyomtatvány-minta szerinti tanúsítás elvégzése.

A kkv-kra gyakorolt hatások további mérséklése érdekében a javaslat további enyhébb követelményeket tartalmaz a létesítményeikre vonatkozóan, mint amelyeket az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva már tartalmaz. Ezek a követelmények a mikro- és kisvállalkozások, valamint az évi 1 000 tonnánál kisebb mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítmények esetében a következők:

- nincsenek harmadik fél általi tanúsításra kötelezve, hanem önbevalláson alapuló megfelelőségi nyilatkozatot kell tenniük, a nyilatkozat érvényességi ideje pedig hosszabb (öt év),

¹⁶ A Tanács 98/249/EK határozata (1997. október 7.) az Atlanti-óceán észak-keleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény megkötéséről (HL L 104., 1998.4.3., 1. o.).

- nincsenek kötelezve belső értékelések elvégzésére,
- nincsenek kötelezve a megfelelőségi értékelések hivatalos vezetői üléseken történő felülvizsgálatára, valamint
- nincsenek kötelezve tudatosságnövelő és képzési program létrehozására.

A 4. cikk előírja, hogy valamennyi gazdasági szereplőnek, uniós fuvarozónak és nem uniós fuvarozónak a hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül meg kell felelnie az e rendeletben meghatározott követelményeknek. Azt is előírja számukra, hogy a következő prioritási sorrendben kell intézkedéseket végrehajtaniuk: megelőzés a pellet elsődleges tárolóhelyről történő kiszóródásának elkerülése érdekében; a kiszóródott pelletek behatárolása annak biztosítása érdekében, hogy ne jussanak a környezetbe, és végső lehetőségként a kiszóródás vagy a környezetbe jutás utáni feltakarítás.

Az évi 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezelő létesítményeket üzemeltető közép- és nagyvállalkozásokra a következő enyhébb követelmény vonatkozik:

- a tanúsításnál az első tanúsítás előtt az átmeneti időszak hosszabb, mint a nagyvállalatok esetében (24 helyett 36 hónap) és a tanúsítvány érvényességi ideje hosszabb (három helyett négy év).

Hasonlóképpen különleges követelmények vonatkoznak a műanyag pelletet szállító fuvarozókra és nem uniós fuvarozókra is, tekintettel a pellettel kapcsolatos tevékenységeik sajátosságaira.

6.3. Megfelelési rendszer

Az 5. cikk részletezi a telephely szintjén elvégzendő tanúsításokkal kapcsolatos kötelezettségeket az illetékes nemzeti hatóságok megfelelőségi ellenőrzésének megkönnyítése érdekében. A tanúsítások (amelyek eredményei az 5. cikkben leírt megfelelőségi tanúsítványok) egy bizonyos időszak alatt kerülnek bevezetésre. A II. melléklet meghatározza a megfelelőségi nyilatkozat formátumát. A tanúsítók olyan természetes vagy jogi személyek, illetve ilyen személyek társulásai vagy csoportjai, akik vagy amelyek az EMAS-rendelet szerinti hitelesítés és validálás elvégzésére vonatkozó engedélyt kaptak, vagy hivatalosan akkreditált testületek, amelyek esetében nem áll fenn összeférhetetlenség, és rendelkeznek a szükséges szakértelemmel, felszereléssel és infrastruktúrával. A 7. cikk előírásokat határoz meg a tanúsítókra vonatkozóan, amelyeket teljesíteniük kell ahhoz, hogy a tagállamok akkreditálják őket. A megfelelőség értékelésekor a tanúsítóknak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket kell alkalmazniuk. Miután a tanúsítók kiadták a tanúsítványt, erről értesíteniük kell az illetékes hatóságot, amelynek megfelelő nyilvántartást kell vezetnie. E nyilvántartásnak átláthatósági célokból nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie egy weboldalon.

A 6. cikk szerint a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) nyilvántartásba vett gazdasági szereplőket megfelelőnek kell tekinteni, és ezért mentesülnek a tanúsítvány megszerzésének kötelezettsége, valamint a kockázatértékelési terv és az e rendelet szerinti megfelelőségi nyilatkozat megújításának bejelentése alól.

Adott esetben a gazdasági szereplőknek értesíteniük kell az illetékes hatóságot a megfelelőségi nyilatkozatukról. Az illetékes hatóságoknak megfelelő nyilvántartást kell vezetniük, amelynek átláthatósági célból nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie egy weboldalon.

6.4. Végrehajtási rendelkezések

A 8. cikk előírja, hogy az illetékes nemzeti hatóságok feladata annak ellenőrzése, hogy megfelelnek-e a gazdasági szereplők, a fuvarozók és a nem uniós fuvarozók a rendelet követelményeinek és szabályainak. Elvárás, hogy környezetvédelmi vizsgálatokat vagy egyéb ellenőrzéseket végezzenek, figyelembe véve a tanúsítók és a gazdasági szereplők által küldött információkat (önbevalláson alapuló nyilatkozatok, kockázatértékelési tervek), valamint kezelve a természetes vagy jogi személyek vagy szervezetek által a 14. cikk szerint benyújtott panaszokat. A 8. cikk meghatározza továbbá a tagállamok jelentéstételi kötelezettségeit, nevezetesen azt, hogy háromévente jelentést kell benyújtaniuk a Bizottságnak e rendelet végrehajtásáról.

A 4. cikk felhatalmazza az illetékes nemzeti hatóságokat arra, hogy további intézkedések végrehajtását írják elő a gazdasági szereplők számára abban az esetben, ha a tervekben meghatározott és végrehajtott intézkedések nem tekinthetők elégségesnek. A 9. cikk felhatalmazza őket arra, hogy súlyos váratlan események és balesetek esetén megfelelő nyomkövetési intézkedéseket írjanak elő a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók számára. A 10. cikk kimondja, hogy amennyiben a meg nem felelés közvetlen veszélyt jelent az emberi egészségre vagy jelentős káros hatást gyakorol a környezetre, az illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy elrendeljék a műveletek felfüggesztését. A vizsgálati és végrehajtási hatásköröket a 11. cikk határozza meg. Ami a jogsértéseket illeti, a 15. cikk meghatároz egy sor olyan kötelezettséget, amelyet a tagállamoknak be kell tartaniuk a szankciórendszerük meghatározásakor.

A kártérítésről szóló 16. cikk célja annak biztosítása, hogy amennyiben részben vagy egészben e rendelet megsértése következtében egészségkárosodás következett be, az érintett nyilvánosság az adott kár tekintetében kártérítést igényelhesen és kaphasson a jogsértésért felelős természetes vagy jogi személyektől és adott esetben a megfelelő illetékes hatóságoktól.

A 17. cikk határozza meg a felhatalmazás gyakorlását. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó szabályokat a 18. cikk állapítja meg.

6.5. A kkv-k támogatása

A 12. cikk gondoskodik olyan kezdeményezések megtételéről, amelyek segítik a pellet ellátási láncában közreműködő kis- és középvállalkozásokat a rendelet végrehajtásában. A Bizottságnak különösen tudatosságnövelő és képzési anyagokat kell összeállítania az e rendeletben meghatározott követelmények megfelelő végrehajtásával kapcsolatban. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy ezek a vállalkozások hozzáférjenek a rendeletnek való megfeleléssel kapcsolatos információkhoz és segítséghez. Az alkalmazandó állami támogatási szabályok sérelme nélkül a tagállami támogatás a következő formákban valósulhat meg: pénzügyi támogatás; pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés; vezetői és személyzeti szakképzés; továbbá szervezeti és technikai segítségnyújtás.

6.6. Szabványosított módszertan

Bár a műanyag pellet környezetbe jutása megfigyelhető, nem méri rutinszerűen. A pellet környezetbe jutására vonatkozó éves becslésekkel kapcsolatos REACH jelentéstételi követelmény hozzájárul a környezetbe jutással kapcsolatos információk bővítéséhez. Ugyanakkor nem rendelkezik semmilyen módszertanról a pellet környezetbe jutásának méréséhez. A 13. cikk előírja a Bizottság számára, hogy kérje fel az európai szabványügyi

szervezeteket, hogy hozzanak létre egy szabványt a környezetbe jutó pellet mennyiségének becslésére.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**a műanyag pellet környezetbe jutásának a mikroműanyag-szennyezés csökkentése érdekében történő megelőzéséről**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹⁷,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére¹⁸,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A mikroműanyagok mindenütt jelen vannak, tartósan megmaradnak és határokon átnyúló problémát jelentenek. Károsak a környezetre és potenciálisan ártalmasak az emberi egészségre. Könnyen terjednek a levegőben, a szárazföldi felszíni vizekben, valamint az óceáni áramlatokkal, mobilitásuk pedig tovább súlyosbítja az általuk jelentett problémát. Megtalálhatóak a talajban (beleértve a mezőgazdasági földterületeket), tavakban, folyókban, torkolatokban, strandokon, lagúnákban, tengerekben, óceánokban és távoli, valaha érintetlen régiókban, a talajban való jelenlétük pedig hatással lehet annak tulajdonságaira, és olyan talajváltozásokat idézhet elő, amelyek negatívan befolyásolják egyes növények növekedését. A mikroműanyagok tengeri környezetre gyakorolt hatásait részletesen dokumentálták. Miután a mikroműanyagok a tengeri környezetbe kerülnek, szinte lehetetlen összegyűjteni őket, és ismert, hogy számos organizmus és állat fogyasztja el őket, ami károsítja a biológiai sokféleséget és az ökoszisztémákat. A műanyag pellet vízi környezetben évtizedeken keresztül vagy még tovább megmarad, és az azt lenyelő tengeri élőlények – különösen tengeri madarak és tengeri teknősök – fizikai sérülését vagy akár halálát is okozhatja. A mikroműanyagok az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és az ökoszisztémákra nehezedő nyomás további forrásaként az éghajlatváltozáshoz is hozzájárulnak. A probléma szerves részét képezi, hogy a mikroműanyag az adszorbeált mérgező anyagok vagy kórokozó mikroorganizmusok hordozójaként működhet. Az emberek a levegőn keresztül és az ételmiszer-fogyasztás révén ki vannak téve mikroműanyagoknak. A mikroműanyagok ételmiszerláncban való jelenlétével kapcsolatos növekvő tudatosság alááshatja a fogyasztói bizalmat, és

¹⁷ HL C [...], [...], [...]. o.

¹⁸ HL C [...], [...], [...]. o.

gazdasági következményekkel járhat. Negatív gazdasági hatások merülhetnek fel olyan tevékenységek tekintetében, mint a kereskedelmi halászat és a mezőgazdaság, valamint a kibocsátás által érintett területeken a szabadidős tevékenységek és turizmus.

- (2) Az „Environmental and health risks of microplastic pollution” (A mikroműanyag-szennyezés környezeti és egészségügyi kockázatai) című véleményében a Bizottság tudományos főtanácsadói testülete úgy ítélte meg, hogy „jelentős okok vannak az aggodalomra, és óvintézkedésekre van szükség”¹⁹.
- (3) A műanyag pellet környezetbe jutása jelenti a nem szándékosan kibocsátott mikroműanyagok harmadik legnagyobb forrását az Unióban, és ez annak tudható be, hogy az ellátási lánc valamennyi szakaszában – ideértve a gyártást, a feldolgozást, a forgalmazást és a szállítást, többek között tengeri úton történő szállítást is – nem megfelelőek a kezelési gyakorlatok. Következésképpen alapvető fontosságú egy ellátási láncon alapuló megközelítés alkalmazása annak biztosítása érdekében, hogy a műanyag pellet kezelésével foglalkozó valamennyi gazdasági szereplő elkötelezze magát a környezetbe jutás megelőzése iránt. 2015 óta az európai műanyaggyártó ipar önkéntes vállalásként fokozatosan elfogadta a nemzetközi Operation Clean Sweep® programot (OCS). E program keretében minden pelletgyártó vagy -kezelő vállalat elismeri a környezetbe jutás nullára csökkentésének fontosságát, és elkötelezi magát a bevált gyakorlatok alkalmazása mellett. Bár az OCS aláírói általában véve jól ismerik ezeket a gyakorlatokat, mindaddig nem hajtották végre őket átfogóan. A program műanyagiparon belüli alkalmazása továbbra is alacsony szintű.
- (4) A mikroműanyag-szennyezésnek a környezetre és esetlegesen az emberi egészségre gyakorolt hatásai a világ legtöbb táján aggodalomra adnak okot. Néhány tagállam célzott intézkedéseket javasolt vagy fogadott el. A nemzeti korlátozások sokfélesége azonban akadályozhatja a belső piac működését.
- (5) A műanyagszennyezés elleni küzdelem érdekében a Bizottság 2018 januárjában közleményt fogadott el „A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia” címmel²⁰, amelyben elismerte a mikroműanyagok jelentette kockázatokat, és innovatív megoldások kidolgozására szólított fel a mikroműanyagok különböző forrásaira irányulóan. Ezt a kötelezettségvállalást megújította az európai zöld megállapodás 2019. decemberi, a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv²¹ 2020. márciusi, valamint a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv²² 2021. májusi elfogadása. Ez utóbbi 2030-as célkitűzései között szerepel a környezetbe jutó mikroműanyagok mennyiségének 30 %-kal történő csökkentése.
- (6) Az (EU) 2023/2055 bizottsági rendelet²³ a termékekhez szándékosan hozzáadott mikroműanyagok forgalomba hozatalára vonatkozó korlátozás (a továbbiakban: korlátozás) bevezetése révén kezeli a mikroműanyag-szennyezés problémáját, mivel a

¹⁹ [Scientific opinion on the environmental and health risks of microplastic pollution](#) (Tudományos szakvélemény a mikroműanyag-szennyezés környezeti és egészségügyi kockázatairól), 2019. április.

²⁰ COM(2018) 28 final.

²¹ COM(2020) 98 final, 2020.

²² COM(2021) 400 final.

²³ A Bizottság (EU) 2023/2055 rendelete (2023. szeptember 25.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH) szóló 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a szintetikus polimer mikrorészecskék tekintetében történő módosításáról (HL L 238, 2023.9.27., 67. o.).

szintetikus polimer mikrorészecskék önmagukban történő alkalmazása, illetőleg a termékekben való szándékosan előforduló szintetikus polimer mikrorészecskék jelentős mikroműanyag-szennyezést okoznak, és a szennyezés elfogadhatatlan környezeti kockázatot jelent.

- (7) 2021-ben az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény (OSPAR) részes felei elfogadták a 2021/06. sz. nem kötelező erejű ajánlást²⁴, amely a műanyag pelletek tengeri környezetbe jutásának csökkenését célozza a környezetbe jutás megelőzésére irányuló, a műanyag teljes ellátási láncára vonatkozó hatékony és következetes szabványok és tanúsítási rendszerek időben történő kidolgozásának és végrehajtásának előmozdítása révén. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet jelenleg vizsgálja a műanyag pellet tengeri szállításával kapcsolatos kockázatok minimalizálását célzó intézkedéseket.
- (8) A műanyagszennyezésről szóló, jogilag kötelező erejű nemzetközi eszközzel foglalkozó kormányközi tárgyalóbizottság (INC-2)²⁵ második ülésére tekintettel az ENSZ Környezetvédelmi Programjához (UNEP) benyújtott uniós beadványban az Unió és tagállamai hangsúlyozták, hogy a jövőbeli eszköznek intézkedéseket kell tartalmaznia a mikroműanyagok nem szándékos kibocsátásának csökkentésére.
- (9) A hulladék, a szennyezés, a tengeri hulladék és a vegyi anyagok megelőzésére vonatkozó uniós jogszabályok ellenére nincsenek olyan konkrét uniós szabályok, amelyek a teljes ellátási láncban megakadályoznák a pellet környezetbe jutását, ami a mikroműanyag-szennyezés egyik forrása. A 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁶ megállapítja a hulladékgazdálkodás alapvető elveit, és általános kötelezettségeket ír elő a tagállamok számára a hulladékkeletkezés megelőzését célzó intézkedések meghozatalára. Ezeket az általános kötelezettségeket ki kell egészíteni a műanyag pelletek gondos kezelésére vonatkozó konkrét szempontokkal és követelményekkel, elkerülendő, hogy azok hulladékká váljanak.
- (10) Noha a polimer anyagok ipari léptékű előállítására a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁷ hatálya alá tartozik, az említett irányelv nem terjed ki az olyan egyéb tevékenységekre, mint a pelletek átalakítása, szállítása vagy tárolása, amelyeket általában kis- és középvállalkozások végeznek. Ezenkívül a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 96/61/EK tanácsi irányelv²⁸ alapján létrehozott, a polimerek gyártása számára elérhető legjobb technikákról szóló, 2007. augusztusi referenciadokumentum²⁹ nem foglalkozik a pellet környezetbe jutásának konkrét problémájával.

²⁴ [Az OSPAR 2021/06. sz. ajánlása a műanyag pellet tengeri környezetbe jutásának csökkentéséről.](#)

²⁵ UNEP, Az [EU ülés előtti beadványa](#) a műanyagszennyezésről szóló, jogilag kötelező erejű nemzetközi eszköz kidolgozásával foglalkozó kormányközi tárgyalóbizottság második ülése előtt, 2023.

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

²⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

²⁸ A Tanács 96/61/EK irányelve (1996. szeptember 24.) a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről (HL L 257., 1996.10.10., 26. o.).

²⁹ https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/pol_bref_0807.pdf

- (11) A 2008/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁰ foglalkozik a mikrohulladék – többek között a mikroműanyagok – part menti és tengeri környezetre gyakorolt hatásainak nyomon követésével és értékelésével. A tengeri hulladék nyomon követésére vonatkozó első iránymutatás aktualizálása folyamatban van, tekintettel a harmonizált módszerekre, többek között a műanyag pelletek part menti jelenlétének és eloszlásának nyomon követése érdekében. A 2008/56/EK irányelv azonban nem tartalmaz konkrét követelményeket a pellet környezetbe jutásának a forrásnál történő megelőzésére vagy csökkentésére vonatkozóan.
- (12) Az (EU) 2023/2055 bizottsági rendelet foglalkozik az ipari létesítményekben használt szintetikus polimer mikrorészecskék, azaz a műanyag pelletek környezetbe jutásával mint elkerülhető kibocsátással. E kibocsátásokra vonatkozóan éves jelentéstételi követelményt vezet be a környezetbe kerülő mikroműanyagok becsült mennyiségére vonatkozóan. Noha nem kapcsolódik hozzá módszertan a környezetbe jutás becsüléséhez, ez a követelmény gyarapítani fogja a pellet környezetbe jutására vonatkozó információkat, és javítja az e mikroműanyagokból eredő kockázatok jövőbeli felmérése céljából gyűjtött információk minőségét.
- (13) Annak biztosítása érdekében, hogy a műanyag pelletet az ellátási lánc minden szakaszában biztonságosan és felelősségteljesen kezeljék, és így meg lehessen előzni a környezetbe jutást, követelményeket kell megállapítani a műanyag pellet kezelésére vonatkozóan, az ellátási lánc egészében: gyártás, mesterkeverék készítése és vegyítés, átalakítás, hulladékgazdálkodás, beleértve az újrafeldolgozást, forgalmazás, újracsomagolás, szállítás, tárolás és tisztítóállomásokon történő tartálytisztítás.
- (14) E követelményeknek figyelembe kell venniük a nemzetközileg ajánlott helyes kezelési gyakorlatokat, valamint a műanyag pellet kezelésére vonatkozó, az ágazat által az Unióban meghatározott meglévő követelményeket.
- (15) A gazdasági szereplőknek, az uniós fuvarozóknak és a nem uniós fuvarozóknak a műanyag pellet kezelésére vonatkozó követelményeket prioritási sorrend szerint kell végrehajtaniuk azzal a kiemelt céllal, hogy elsődleges prioritásként megelőzzék a pelletek környezetbe történő kibocsátását. Ezért az első lépés a műanyag pelletek elsődleges tárolóhelyről történő kiszóródásának megelőzése a rutinszerű kezelés során, és ezáltal a kiszóródás kockázatának a lehető legkisebbre csökkentése – többek között a szükségtelen kezelés (például az átadási pontok csökkentése révén történő) kerülésével és szűrőállós csomagolás használatával –, amit a kiszóródott pelletek behatárolása követ annak biztosítása érdekében, hogy azok ne jussanak a környezetbe, és végső lépésként a kiszóródást vagy a környezetbe jutást követő feltakarítás.
- (16) Bár a cél a műanyag pellet környezetbe jutásának megelőzése valamennyi gazdasági szereplő, uniós fuvarozó és nem uniós fuvarozó esetében, a mikro-, kis- és középvállalkozásokra vonatkozó kötelezettségeket ki kell igazítani a rájuk nehezedő terhek csökkentése érdekében.
- (17) A műanyag pelletet kezelő létesítmények és az azokat szállító fuvarozók nyilvántartásba vétele szükséges az egyes tagállamokban kezelt és szállított műanyag pelletek nyomonkövethetőségéhez, valamint annak lehetővé tételéhez, hogy az illetékes hatóságok hatékonyan végezhessek el a megfelelés ellenőrzését.

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

- (18) A műanyag pellet környezetbe jutásának megelőzése érdekében a gazdasági szereplőknek mindenkor létre kell hozniuk, végre kell hajtaniuk és aktualizálniuk kell egy kockázatértékelési tervet, amely azonosítja a kiszóródási és a környezetbe jutási potenciált, és dokumentálja különösen a pellet környezetbe jutásának megelőzésére, behatárolására és feltakarítására szolgáló konkrét berendezéseket és eljárásokat, figyelembe véve a létesítmény méretét és a műveletek nagyságrendjét.
- (19) Annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok ellenőrizhessék a kockázatértékelési terv követelményeinek való megfelelést, a gazdasági szereplőknek be kell nyújtaniuk az illetékes hatósághoz az általuk készített kockázatértékelési tervet, valamint egy megfelelési nyilatkozatot.
- (20) A gazdasági szereplők számára lehetővé kell tenni, hogy megválaszthassák a telepítendő konkrét berendezést vagy a végrehajtandó eljárást. Mindazonáltal az illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy a megfelelés ellenőrzésekor előírassák a gazdasági szereplők számára a kockázatértékelési terv módosítását, többek között az e rendeletben felsorolt intézkedések valamelyikének adott határidőn belül történő meghozatalával, biztosítandó az e rendeletben foglalt követelmények megfelelő végrehajtását.
- (21) Az egyes létesítmények esetében végrehajtott kockázatértékelési terv megfelelésének értékelése érdekében a gazdasági szereplőknek nyilvántartást kell vezetniük a környezetbe kibocsátott pellet éves becsült mennyiségéről, valamint a kezelt össz mennyiségről. A gazdasági szereplők terheinek csökkentése érdekében az (EU) 2023/2055 bizottsági rendelet szerinti jelentéstételi kötelezettség keretében felhasználhatók a kibocsátott mennyiségekre vonatkozó becslésekre vonatkozó információk.
- (22) Tevékenységük jellemzői miatt a fuvarozók nem utasíthatók kockázatértékelési terv készítésére. Ehelyett arra kell kötelezni őket, hogy tegyenek kézzelfogható intézkedéseket a kiszóródás és a környezetbe jutás megelőzése, behatárolása és kezelése érdekében. Ezeket az intézkedéseket az illetékes hatóságoknak ellenőrizniük kell, elsősorban a szállítási folyamat során.
- (23) A műanyag pellet környezetbe jutásának megelőzéséhez szükséges intézkedések sikeres végrehajtásához szükség van a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók alkalmazottainak teljes körű együttműködésére és elkötelezettségére. A gazdasági szereplőket és az uniós fuvarozókat kötelezni kell arra, hogy alkalmazottaik konkrét szerepkörének és felelősségi köreinek megfelelően képezzék ki személyzetüket annak biztosítása érdekében, hogy tisztában legyenek a berendezésekkel és képesek legyenek használni őket, valamint végre tudják hajtani az e rendeletben meghatározott követelményeknek való megfelelés biztosításához szükséges eljárásokat. A gazdasági szereplőket és az uniós fuvarozókat arra is kötelezni kell, hogy nyomon kövessék és nyilvántartsák az e rendeletben meghatározott követelmények végrehajtásához szükséges intézkedéseket, például az új felfogó eszközök kihelyezését. Adott esetben korrekciós intézkedéseket kell elfogadniuk, ideértve szükség esetén a meglévő berendezések és eljárások fejlesztését is.
- (24) Azok a közép- és nagyvállalkozások, amelyek 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pellet kezelését végző létesítményeket üzemeltetnek, nagyobb kockázatot jelenthetnek a pellet környezetbe jutása tekintetében. Ezért e vállalkozások számára elő kell írni, hogy minden létesítmény esetében hajtsanak végre további intézkedéseket, például éves belső értékelést végezzenek, és a konkrét képzési

igényeket és módozatokat figyelembe vevő képzési programot fogadjanak el. Ezen túlmenően e vállalkozások esetében az e rendeletben megállapított követelményeknek való megfelelést tanúsítók által kibocsátott tanúsítvány megszerzésével és megújításával kell igazolni. Ezek a tanúsítók lehetnek akkreditált megfelelőségértékelő szervezetek, vagy a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről szóló 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel³¹ összhangban hitelesítés és validálás elvégzésére engedéllyel rendelkező környezetvédelmi hitelesítők. Az információk egységességének biztosítása érdekében a tanúsítványnak meg kell felelnie egy egyedi formátumnak.

- (25) A mikro- és kisvállalkozások, valamint az olyan létesítményeket üzemeltető közép- és nagyvállalkozások esetében, ahol 1 000 tonnánál kisebb mennyiségű műanyag pelletet kezelnek, önbevalláson alapuló megfelelőségi nyilatkozatot kell előírni. Emellett elegendő időt kell biztosítani számukra a megfelelés igazolására.
- (26) Annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok hatékonyabban ellenőrizhessék az e rendelet szerinti megfelelést, a tanúsítóknak értesíteniük kell az illetékes hatóságokat értékelésük eredményéről. A tanúsítványok nem befolyásolhatják a megfelelőség illetékes hatóságok általi értékelését.
- (27) Az EMAS keretében történő nyilvántartásba vételhez a gazdasági szereplőknek meg kell felelniük a környezetvédelmi jogszabályoknak, beleértve e rendeletet is. Következésképpen az EMAS-ban nyilvántartásba vett gazdasági szereplőket úgy kell tekinteni, hogy megfelelnek az e rendeletben meghatározott követelményeknek, feltéve, hogy környezetvédelmi hitelesítő igazolta, hogy az e rendeletben meghatározott követelményeket beépítették környezetközpontú irányítási rendszerükbe és végrehajtották. Ezeket a gazdasági szereplőket ezért mentesíteni kell tanúsítási kötelezettség, valamint az önbevalláson alapuló nyilatkozatok és a kockázateértékelések megújításakor az illetékes hatóságok felé történő bejelentési kötelezettség alól.
- (28) Az illetékes hatóságoknak – adott esetben a tanúsítás részeként vagy az önbevalláson alapuló nyilatkozatként benyújtott megállapítások felhasználásával – környezetvédelmi ellenőrzések vagy más ellenőrzési intézkedések alapulvételével, kockázatalapú megközelítést követve ellenőrizniük kell a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók e rendeletből eredő kötelezettségeknek való megfelelést. Az ellenőrzéseket lehetőség szerint össze kell hangolni a más uniós jogszabályokban előírt ellenőrzésekkel. Az illetékes hatóságoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot e rendelet végrehajtásáról.
- (29) A környezetbe jutás hatásainak minimalizálása érdekében a gazdasági szereplőnek, az uniós fuvarozónak és a nem uniós fuvarozónak meg kell hoznia a megfelelés helyreállításához szükséges intézkedéseket. A szükséges korrekciós intézkedéseknek arányosnak kell lenniük a feltárt jogsértéssel és annak a környezetre várhatóan gyakorolt káros hatásaival. Amennyiben az illetékes hatóságok e rendelet megsértését észlelik, értesíteniük kell a gazdasági szereplőt, az uniós fuvarozót vagy a nem uniós

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1221/2009/EK rendelete (2009. november 25.) a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről és a 761/2001/EK rendelet, a 2001/681/EK és a 2006/193/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 342., 2009.12.22., 1. o.).

fuvarozót a feltárt jogsértésről, és elő kell írniuk, hogy hozzon korrekciós intézkedéseket a megfelelés helyreállítása érdekében.

- (30) Az illetékes hatóságoknak rendelkezniük kell minimális ellenőrzési és végrehajtási hatáskörökkel az e rendeletnek való megfelelés biztosítása, az egymással való gyorsabb és hatékonyabb együttműködés, valamint a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók e rendelet megsértésétől való elrettentése érdekében. E hatásköröknek elégségesnek kell lenniük a végrehajtási kihívások kezeléséhez, valamint annak megakadályozásához, hogy a jogszabályokat be nem tartó gazdasági szereplők kihasználják a végrehajtási rendszerben meglévő hézagokat azáltal, hogy olyan tagállamokba helyezik át székhelyüket, amelyek illetékes hatóságai esetleg nincsenek felkészülve arra, hogy a jogellenes gyakorlatokat kezeljék.
- (31) Az illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy az esethez kapcsolódó valamennyi tény és körülményt bizonyítékként felhasználjanak az ellenőrzésük céljaira.
- (32) A pellet ellátási láncában részt vevő mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (kkv-knak) meg kell felelniük az e rendeletben meghatározott vonatkozó kötelezettségeknek, ugyanakkor egyes kötelezettségek teljesítése során arányaiban magasabb költségekkel és nehézségekkel szembesülhetnek. A Bizottságnak fel kell hívnia a gazdasági szereplők és a fuvarozók figyelmét a pellet környezetbe jutása megelőzésének szükségességére. Emellett a Bizottságnak képzési anyagokat kell kidolgoznia, hogy segítse őket kötelezettségeik teljesítésében, különös tekintettel a kockázatértékelés követelményeire. A tagállamoknak hozzáférést kell biztosítaniuk a kötelezettségeknek és a kockázatértékelési követelményeknek való megfeleléssel kapcsolatos információkhoz és segítségnyújtáshoz. Ami a tagállamok által biztosított támogatást illeti, ez magában foglalhatja a kkv-knak nyújtott technikai és pénzügyi támogatást, valamint speciális képzést. A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk az irányadó állami támogatási szabályok tekintetében.
- (33) A műanyag pellet környezetbe jutásának megbecslésére vonatkozó közös alapok elősegítése érdekében az 1025/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel³² összhangban elfogadott harmonizált szabványban szabványosított módszertant kell meghatározni.
- (34) Az 1025/2012/EU rendelet meghatározza azt az eljárást, amelyet az e rendelet követelményeit nem teljes mértékben teljesítő harmonizált szabványokkal szemben emelt kifogások esetén kell alkalmazni.
- (35) A rendeletben kitűzött célok elérésének és a követelmények hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak ki kell jelölniük az e rendelet alkalmazásáért és végrehajtásáért felelős illetékes hatóságait. Azokban az esetekben, amikor a területükön egynél több kijelölt illetékes hatóság van, az illetékes hatóságok feladatainak hatékony ellátása érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell az összes kijelölt illetékes hatóság közötti szoros együttműködést.

³² Az Európai Parlament és a Tanács 1025/2012/EU rendelete (2012. október 25.) az európai szabványosításról, a 89/686/EGK és a 93/15/EGK tanácsi irányelv, a 94/9/EK, a 94/25/EK, a 95/16/EK, a 97/23/EK, a 98/34/EK, a 2004/22/EK, a 2007/23/EK, a 2009/23/EK és a 2009/105/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 87/95/EGK tanácsi határozat és az 1673/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 316., 2012.11.14., 12. o.).

- (36) A megfelelés biztosítása érdekében az illetékes hatóságoknak meg kell tenniük a szükséges lépéseket is, beleértve a releváns információk – köztük a harmadik felek által benyújtott megalapozott panaszok – birtokában folytatott és azokon alapuló ellenőrzéseket és meghallgatásokat. A panaszt benyújtó harmadik feleknek képesnek kell lenniük a kellő érdekeltségük bizonyítására, vagy valamely jogsérelemre kell hivatkozniuk.
- (37) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságaik által e rendelet alapján hozott intézkedések az Európai Unió Alapjogi Chartájának³³ 47. cikkével összhangban hatékony bírósági jogorvoslat tárgyát képezzék. Az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a tagállamok bíróságainak kell biztosítaniuk a személyek uniós jog szerinti jogainak bírói védelmét. Továbbá az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek. E tekintetben a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a nyilvánosság – és azon belül az e rendelet szerinti természetes és jogi személyek – számára biztosított legyen az igazságszolgáltatáshoz való jog, összhangban azokkal a kötelezettségekkel, amelyeket a tagállamok az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ-EGB) környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-i egyezményének (a továbbiakban: az Aarhusi Egyezmény)³⁴ részes feleiként vállaltak.
- (38) Annak biztosítása érdekében, hogy a gazdasági szereplőket hatékonyan eltántorítsák az e rendeletben foglalt követelmények be nem tartásától, a tagállamoknak meg kell állapítaniuk az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és biztosítaniuk kell e szabályok végrehajtását. Az előírt szankcióknak hatékonyan, arányosan és visszatartó erejűnek kell lenniük. A szankciók következetesebb alkalmazásának elősegítése érdekében közös kritériumokat kell megállapítani a jogsértések esetén kiszabandó szankciók típusának és mértékének meghatározásához. E kritériumoknak tartalmazniuk kell többek között a jogsértés természetét és súlyosságát, valamint a jogsértésből származó gazdasági előnyöket annak biztosítása érdekében, hogy a felelősöket megfosszák ezektől az előnyöktől.
- (39) A jogsértések esetén alkalmazandó szankciók és intézkedések megállapításakor a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy – a jogsértés súlyosságától függően – a pénzbírság olyan mértékű legyen, hogy az ténylegesen megfossza a jogsértő gazdasági szereplőt, az uniós fuvarozót és a nem uniós fuvarozót attól a gazdasági haszontól, amely az e rendeletből eredő kötelezettségeknek való meg nem felelésből származik, beleértve az ismételt jogsértések esetét is. A jogsértés súlyossága kell, hogy az elsődleges kritérium legyen a végrehajtó hatóságok által hozott intézkedések meghatározásakor. Jogi személy által elkövetett jogsértés esetén a bírságok maximális összegének az érintett tagállamban elért éves gazdasági forgalom legalább 4 %-át kell kitennie.
- (40) Amennyiben e rendelet megsértése következtében emberi egészségben esett kár, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az érintett személyek az adott kár vonatkozásában kártérítést igényelhessenek és kaphassanak az érintett természetes

³³ *HL L 326., 2012.10.26., 391. o.: HL L 326., 2012.10.26., 391. o.*

³⁴ <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/text>

vagy jogi személyektől, illetve adott esetben a jogsértés tekintetében felelős illetékes hatóságoktól. Ezek a kártérítési szabályok hozzájárulnak a környezet minőségének megőrzésére, védelmére és javítására, valamint az emberi egészség védelmére vonatkozóan az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikkében meghatározott célkitűzések megvalósításához. Alátámasztják továbbá az élethez, a személyi sérthetlenséghez, az egészségügyi ellátáshoz, valamint a hatékony jogorvoslathoz való jogot, amelyeket az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2., 3., 35., illetve 47. cikke rögzít. A 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁵ ezen túlmenően magánszemélyeknek nem biztosít kártérítési jogot környezeti kárból vagy ilyen jellegű közvetlen kárveszélyből következően.

- (41) Annak érdekében, hogy az egyének megvédhessék jogait az e rendelet megsértéséből fakadó egészségkárosodás esetén, és ezáltal a rendelet végrehajtása hatékonyabb legyen, az emberi egészség, illetve a környezet védelmét előmozdító, többek között a fogyasztók védelmét támogató és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket mint az érintett nyilvánosság tagjait fel kell hatalmazni arra, hogy a tagállamok döntésének megfelelően bármely sértett nevében vagy érdekében részt vegyenek az eljárásokban, a bíróságok előtti képviseletre és védelemre vonatkozó nemzeti eljárási szabályok sérelme nélkül. A tagállamok általában eljárási autonómiával rendelkeznek az uniós jog megsértésével szembeni hatékony jogorvoslat biztosítását illetően, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett. Ugyanakkor bár a szennyezésnek a lakosságra gyakorolt negatív egészségügyi hatásaira vonatkozóan meggyőző epidemiológiai bizonyítékok állnak rendelkezésre – különösen a levegő tekintetében –, a tapasztalatok azt mutatják, hogy a tagállamokban általánosan alkalmazandó, bizonyítási teherre vonatkozó eljárási szabályok alapján a sértetteknek nehéz bizonyítaniuk az elszenvedett kár és a jogsértés közötti ok-okozati összefüggést. Ezért az ilyen helyzetekre alkalmazandó bizonyítási terhet ki kell igazítani. Ha egy egyén kellően meggyőző bizonyítékkal tud szolgálni, amely alapján vélelmezhető, hogy egészségkárosodását e rendelet megsértése okozta, illetve az ahhoz jelentős mértékben hozzájárult, az alperes feladata, hogy megdöntse ezt a vélelmet annak érdekében, hogy mentesüljön a felelősség alól.
- (42) A műszaki fejlődés és a tudományos fejlemények figyelembevétele érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkével összhangban jogi aktusokat fogadjon el a mellékletek módosítása céljából. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy ezekre a konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban³⁶ foglalt elvekkel összhangban kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről (HL L 143., 2004.4.30., 56. o.).

³⁶ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (43) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos információk jelentése tekintetében.
- (44) Annak érdekében, hogy a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók számára elegendő idő álljon rendelkezésre az e rendeletben meghatározott követelményekhez való alkalmazkodáshoz, a rendelet alkalmazását el kell halasztani,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy és hatály

- (1) E rendelet meghatározza, hogy milyen kötelezettségek alkalmazandók a műanyag pellet kezelésére az ellátási lánc minden szakaszában a környezetbe jutás megelőzése érdekében.
- (2) Ez a rendelet az alábbi alanyokra alkalmazandó:
- az Unióban az előző naptári évben 5 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezelő gazdasági szereplők;
 - az Unióban műanyag pelletet szállító uniós fuvarozók és nem uniós fuvarozók.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- „műanyag pellet”: kis tömegű előformázott, polimertartalmú öntőanyag, amelynek mérete egy adott tételben viszonylag egységes, és amelyet a műanyagtermékek gyártási műveleteiben alapanyagként használnak fel;
- „kiszóródás”: műanyag pelletek egyszeri, nem szándékos kikerülése az elsődleges tárolóhelyükről;
- „környezetbe jutás”: műanyag pellet egyszeri vagy elhúzódo, nem szándékos kikerülése a környezetbe a létesítmény határain belülről vagy a műanyag pelletet szállító közúti járművekből, vasúti kocsikból vagy belvízi hajókból;
- „létesítmény”: minden olyan helyiség, szerkezet, környezet vagy hely, amelyen belül egy vagy több, műanyag pellet kezelésével járó gazdasági tevékenységet végeznek;
- „gazdasági szereplő”: olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely egészében vagy részben üzemelteti vagy felügyeli a létesítményt, vagy – ahol ezt a nemzeti jog biztosítja – akire vagy amelyre a létesítmény műszaki üzemeltetése tekintetében meghatározó gazdasági befolyást ruháztak;

- f) „uniós fuvarozó”: valamely tagállamban letelepedett természetes vagy jogi személy, aki vagy amely közúti járművek, vasúti kocsik vagy belvízi hajók használatával műanyag pelletet szállít gazdasági tevékenységének részeként;
- g) „nem uniós fuvarozó”: harmadik országban letelepedett természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az Unióban folytatott gazdasági tevékenysége részeként közúti járművek, vasúti kocsik vagy belvízi hajók használatával műanyag pelletet szállít;
- h) „mikro-, kis- és középvállalkozás”: a 2003/361/EK bizottsági ajánlás³⁷ melléklete értelmében vett mikro-, kis- vagy középvállalkozás;
- i) „nagyvállalkozás”: olyan vállalkozás, amely nem mikro-, kis- vagy középvállalkozás;
- j) „illetékes hatóság”: egy tagállam által az e rendeletből eredő kötelezettségeinek végrehajtására kijelölt hatóság vagy szerv;
- k) „tanúsító”: a következők bármelyike:
- i. a 765/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁸ 2. cikkének 13. pontjában meghatározott megfelelőségértékelő szervezet, vagy e szervezetek egyesülése vagy csoportja, amely e rendeletnek megfelelően akkreditációban részesült;
 - ii. az 1221/2009/EK rendelet 2. cikke 20. pontjának b) alpontjában meghatározott környezetvédelmi hitelesítő;
- l) „megfelelőségértékelés”: annak bizonyítására szolgáló eljárás, hogy egy adott létesítmény megfelel az e rendelet és az e rendelet alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok alkalmazandó szabályainak.

3. cikk

Általános kötelezettségek

- (1) A gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók gondoskodnak a környezetbe jutás elkerüléséről. Amennyiben környezetbe jutás történik, a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók haladéktalanul intézkednek ennek feltakarítása érdekében.
- (2) A gazdasági szereplők és az uniós fuvarozók értesítik az illetékes hatóságot – a hatóság által meghatározott módon – minden általuk üzemeltetett létesítményről, illetve adott esetben arról, hogy mikor végzik műanyag pelletek szállítását.
- (3) A gazdasági szereplők és az uniós fuvarozók értesítik a letelepedési helyük szerinti tagállam illetékes hatóságait a műanyag pellet kezelésével kapcsolatos létesítményeikben és tevékenységeikben bekövetkezett jelentős változásokról, beleértve a meglévő létesítmények bezárását is.

³⁷ A Bizottság ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 765/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 218., 2008.8.13., 30. o.).

- (4) Az illetékes hatóságok nyilvántartást hoznak létre és vezetnek, amely tartalmazza a (3) és (4) bekezdéssel összhangban kapott információkat.

4. cikk

A műanyag pellet kezelésével kapcsolatos kötelezettségek

- (1) A gazdasági szereplőknek meg kell hozniuk a következő intézkedéseket:
- az I. melléklet szerinti kockázatértékelési terv készítése minden egyes létesítményre vonatkozóan, figyelembe véve a létesítmény jellegét és méretét, valamint működésének nagyságrendjét;
 - az a) pontban említett kockázatértékelési tervben leírt berendezések telepítése és eljárások végrehajtása;
 - az a) pontban említett kockázatértékelési terv benyújtása annak a tagállamnak az illetékes hatóságához, ahol a létesítmény található, a II. mellékletben meghatározott formanyomtatvány-mintának megfelelően kiadott, önbevalláson alapuló megfelelőségi nyilatkozattal együtt.

A gazdasági szereplőknek naprakészen kell tartaniuk a kockázatértékelési tervet, figyelembe véve különösen a műanyag pellet kezelése terén szerzett tapasztalataik révén feltárt hiányosságokat, és a tervet kérésre az illetékes hatóságok rendelkezésére kell bocsátaniuk.

- (2) Azok a gazdasági szereplők, amelyek közép- és nagyvállalkozásokként olyan létesítményeket üzemeltetnek, ahol az előző naptári évben 1 000 tonnánál kisebb mennyiségű műanyag pelletet kezeltek, vagy amelyek mikro- vagy kisvállalkozások, az utolsó benyújtástól számítva ötévente benyújtják az illetékes hatóságot az egyes létesítményekre vonatkozó kockázatértékelési terv aktualizált változatát, valamint a megfelelőségi nyilatkozat megújításáról.
- (3) Az illetékes hatóságok előírhatják a gazdasági szereplők számára a következő intézkedések meghozatalát:
- az (1) és (2) bekezdésnek megfelelően benyújtott kockázatértékelési tervek módosítása annak érdekében, hogy biztosított legyen a környezetbe jutás hatékony megelőzése, vagy adott esetben behatárolása és feltakarítása, valamint hogy betartsák az I. mellékletet;
 - az I. mellékletben felsorolt intézkedések időben történő végrehajtása.
- (4) Az illetékes hatóságok nyilvántartást hoznak létre, vezetnek és aktualizálnak az e cikk (1) és (2) bekezdésével összhangban benyújtott kockázatértékelési tervekről és megfelelőségi nyilatkozatokról. A nyilvántartás egy internetes oldalon nyilvánosan hozzáférhető.
- (5) Az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók biztosítják, hogy a III. mellékletben meghatározott intézkedéseket a be- és kirakodási műveletek, a szállítási utak, valamint a tisztítási és karbantartási műveletek során végrehajtsák.
- (6) Amikor a gazdasági szereplők végrehajtják az I. melléklettel összhangban kidolgozott kockázatértékelési tervben meghatározott intézkedéseket, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók pedig végrehajtják a III. mellékletben meghatározott intézkedéseket, a következő prioritási sorrendben intézkednek:

- a) a kiszóródás megelőzésére irányuló intézkedések;
 - b) a kiszóródás behatárolására irányuló intézkedések a környezetbe jutás elkerülése érdekében;
 - c) a kiszóródás vagy környezetbe jutás utáni takarításra irányuló intézkedések.
- (7) A gazdasági szereplőket és az uniós fuvarozókat a következő kötelezettségek terhelik:
- a) biztosítják, hogy személyzetük tagjai a konkrét szerepüknek és felelősségi köreiknek megfelelően képzésben részesüljenek, valamint hogy ismerjék a releváns berendezéseket, és képesek legyenek használni azokat és végrehajtani a meghatározott eljárásokat az e rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében;
 - b) nyilvántartást vezetnek az e cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítése érdekében hozott intézkedésekről;
 - c) nyilvántartást vezetnek a környezetbe jutás évente becsült mennyiségéről és a kezelt műanyag pellet összmennyiségéről.

A vonatkozó harmonizált szabványnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzétételét követő hat hónap elteltével vagy az e rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktus alkalmazásának kezdőnapjától a gazdasági szereplők a 13. cikkben említett szabványosított módszertannak megfelelően megbecsülik az első albekezdés c) pontjában említett, környezetbe jutott mennyiséget.

A gazdasági szereplők és az uniós fuvarozók öt évig megőrzik az e bekezdés b) és c) pontjában említett nyilvántartásokat, és azokat kérésre az illetékes hatóságok és adott esetben a tanúsítók rendelkezésére bocsátják.

- (8) Amennyiben a kiszóródások és a környezetbe jutás megelőzése, behatárolása és feltakarítása érdekében hozott intézkedés sikertelen, a gazdasági szereplők, a fuvarozók és a nem uniós fuvarozók a lehető leghamarabb korrekciós intézkedéseket hoznak.
- (9) Azok a gazdasági szereplők, amelyek nem mikro- vagy kisvállalkozások, és amelyek olyan létesítményeket üzemeltetnek, ahol az előző naptári évben 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezeltek, minden létesítmény esetében évente belső értékelést végeznek arról, hogy megfelel-e a létesítmény az I. mellékletben meghatározott kockázatértékelési terv követelményeinek. A belső értékelés többek között a következő témákra terjedhet ki:
- a) a környezetbe jutás becsült mennyisége és okai;
 - b) a környezetbe jutás jövőbeli elkerülése érdekében alkalmazott, a megelőzést, a behatárolást és a feltakarítást szolgáló berendezések és/vagy eljárások, valamint azok hatékonysága;
 - c) a személyzettel folytatott megbeszélések, a meglévő berendezések és eljárások ellenőrzése, valamint a vonatkozó dokumentumok felülvizsgálata.

5. cikk

Tanúsítás

- (1) A nagyvállalatnak minősülő gazdasági szereplők [*Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = e rendelet hatálybalépése után 24 hónappal*]-ig, majd azt követően háromévente egy tanúsító által kiállított tanúsítvány megszerzésével igazolják, hogy minden olyan létesítmény, ahol az előző naptári évben 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezeltek, megfelel az I. mellékletben meghatározott követelményeknek.
- (2) A középvállalkozásnak minősülő gazdasági szereplők [*Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = e rendelet hatálybalépése után 36 hónappal*]-ig, majd azt követően négyévente egy tanúsító által kiállított tanúsítvány megszerzésével igazolják, hogy minden olyan létesítmény, ahol az előző naptári évben 1 000 tonnát meghaladó mennyiségű műanyag pelletet kezeltek, megfelel az I. mellékletben meghatározott követelményeknek.
- (3) A tanúsítóknak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket kell végezniük annak biztosítása érdekében, hogy az I. melléklettel összhangban elvégzett kockázatértékelési tervben szereplő valamennyi intézkedést megfelelően végrehajtsák.
- (4) A tanúsítványoknak meg kell felelniük a következő követelményeknek:
 - a) a IV. mellékletben meghatározott formanyomtatvány-mintának megfelelően és elektronikus formában kell őket kiadni;
 - b) meg kell bennük határozni a gazdasági szereplőt, a tanúsítvány hatálya alá tartozó létesítményt, az elvégzett szűrőpróbaszerű ellenőrzések időpontját és az érvényesség időtartamát;
 - c) igazolniuk kell, hogy a tanúsítvány hatálya alá tartozó létesítmény megfelel az I. mellékletben meghatározott követelményeknek.
- (5) A tanúsítók indokolatlan késedelem nélkül értesítik az illetékes hatóságot a következőkről:
 - a) a kiállított tanúsítványok;
 - b) felfüggesztett vagy visszavont tanúsítványok;
 - c) a tanúsítványokban bekövetkezett változások.

Az illetékes hatóságok nyilvántartást hoznak létre, vezetnek és tartanak naprakészen a tanúsítványokról. A nyilvántartás egy internetes oldalon nyilvánosan hozzáférhető.

6. cikk

Környezetközpontú irányítási rendszerek

Az 1221/2009/EK rendelettel összhangban a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben nyilvántartásba vett gazdasági szereplők mentesülnek az e rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében megállapított benyújtási kötelezettség, valamint az e rendelet 5. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségek teljesítése alól, feltéve, hogy az 1221/2009/EK rendelet 2. cikkének 20. pontjában meghatározott környezetvédelmi hitelesítő ellenőrizte, hogy az I. mellékletben meghatározott követelményeket belefoglalták a gazdasági szereplő környezetközpontú irányítási rendszerébe, és végrehajtották.

7. cikk

A tanúsítók akkreditálása

A 3. cikk k) pontjának i. alpontjában említett tanúsítók akkreditálása magában foglalja a következő követelményeknek való megfelelés értékelését:

- a) a tanúsítónak függetlennek kell lennie a gazdasági szereplőtől;
- b) a tanúsító, annak felső vezetése, valamint a megfelelőségértékelésért felelős személyzete nem végezhet olyan tevékenységet, amely veszélyeztetné döntéshozói függetlenségét vagy feddhetetlenségét a tanúsítási tevékenységek kapcsán;
- c) a tanúsítónak és személyzetének a legmagasabb szintű szakmai feddhetetlenséggel és a szükséges műszaki szaktudással kell végeznie tevékenységeit, és függetlennek kell lenniük minden olyan – többek között pénzügyi – nyomásgyakorlástól és ösztönzéstől, amely befolyásolhatná döntésüket vagy tanúsítási tevékenységeik eredményeit;
- d) a tanúsítónak rendelkeznie kell az akkreditáció szerinti megfelelőségértékelés elvégzéséhez szükséges szakértelemmel, felszereléssel és infrastruktúrával;
- e) a tanúsítónak rendelkeznie kell elegendő létszámú, megfelelő képesítéssel és tapasztalattal rendelkező munkavállalóval, akik a megfelelőségértékelési feladatok elvégzéséért felelősek;
- f) a tanúsító személyzetének be kell tartania a szakmai titoktartás szabályait minden olyan információ tekintetében, amelyet a megfelelőségértékelési feladatainak végzése során szerzett;
- g) ha a tanúsító a tanúsításhoz kapcsolódó konkrét feladatokat alvállalkozásba ad, vagy azok elvégzéséhez leányvállalatot vesz igénybe, teljes felelősséget vállal az alvállalkozók vagy leányvállalatok által végzett feladatokért, valamint értékeli és figyelemmel kíséri az alvállalkozó vagy a leányvállalat képesítését és az általa végzett munkát.

8. cikk

A megfelelés ellenőrzése és jelentéstétel

- (1) Az illetékes hatóságok ellenőrzik, hogy a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók megfelelnek-e az e rendeletben meghatározott kötelezettségeknek, figyelembe véve a 4. cikk (1) és (2) bekezdésében említett megfelelőségi nyilatkozatokban megadott, valamint a tanúsítók által az 5. cikk (5) bekezdésével összhangban szolgáltatott információkat. Az illetékes hatóságok kockázatalapú megközelítést követve környezetvédelmi ellenőrzéseket és egyéb ellenőrzési intézkedéseket hajtanak végre.
- (2) A tagállamok legkésőbb [*Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = az e rendelet hatálybalépését követő négy év elteltével következő hónap első napja*]-ig, majd azt követően háromévente jelentést nyújtanak be a Bizottságnak, amely minőségi és mennyiségi információkat tartalmaz e rendeletnek az előző naptári évben történő végrehajtásáról. Az információk tartalmazzák a következőket:

- a) a gazdasági szereplők száma a 2003/361/EK bizottsági ajánlás szerinti vállalkozásméretenként és gazdasági tevékenységenként, azok létesítményei, valamint az uniós fuvarozók és a műanyag pellet szállítására kijelölt szállítóeszközök száma;
 - b) a 4. cikk (1) és (2) bekezdése szerint benyújtott kockázatértékelési tervek és önbevalláson alapuló nyilatkozatok, valamint az 5. cikk (5) bekezdése szerint bejelentett tanúsítványok száma;
 - c) az e cikk (1) bekezdése szerint végrehajtott környezetvédelmi ellenőrzések és egyéb ellenőrzési intézkedések száma és eredményei, valamint a 9. cikk (1) bekezdésével összhangban bejelentett váratlan események és balesetek száma, továbbá az e rendeletben meghatározott kötelezettségek be nem tartása esetén hozott intézkedések.
- (3) A Bizottság – végrehajtási aktusok útján – meghatározza a (2) bekezdésben említett jelentések formátumát.

9. cikk

Váratlan események és balesetek

- (1) A 2004/35/EK irányelv sérelme nélkül, az emberi egészséget vagy a környezetet jelentősen érintő váratlan vagy véletlen környezetbe jutás esetén a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók haladéktalanul megteszik a következőket:
- a) tájékoztatják azt az illetékes hatóságot, amelynek területén a váratlan esemény vagy baleset bekövetkezett, és közlik a környezetbe jutás becsült mennyiségét;
 - b) intézkedéseket hoznak az egészségügyi vagy környezeti következmények korlátozása, valamint a további váratlan események vagy balesetek megelőzése érdekében.
- (2) Az illetékes hatóság, amelynek területén a váratlan esemény vagy baleset bekövetkezett, szükség esetén előírja, hogy a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók megfelelő kiegészítő intézkedéseket hozzanak az egészségügyi vagy környezeti következmények korlátozása, valamint a további váratlan események vagy balesetek megelőzése érdekében.
- (3) Az emberi egészségre vagy a környezetre valamely más tagállamban jelentős hatást gyakorló bármely váratlan esemény vagy baleset bekövetkezése esetén az az illetékes hatóság, amelynek a területén a baleset vagy a váratlan esemény történt, haladéktalanul tájékoztatja a másik tagállam illetékes hatóságát.

10. cikk

Meg nem felelés

- (1) Az e rendeletben megállapított szabályok megsértése esetén a gazdasági szereplők, az uniós fuvarozók és a nem uniós fuvarozók haladéktalanul megteszik a következőket:
- a) tájékoztatják az illetékes hatóságot;

- b) megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a lehető legrövidebb időn belül helyreálljon a megfelelés;
 - c) eleget tesznek az illetékes hatóság által meghatározott, a megfelelés helyreállításához szükségesnek ítélt kiegészítő intézkedéseknek.
- (2) Amennyiben az e rendeletben megállapított szabályok megsértése közvetlen veszélyt jelent az emberi egészségre, vagy azzal fenyeget, hogy közvetlenül jelentős káros hatást gyakorol a környezetre, az illetékes hatóság felfüggesztheti a létesítmény működését mindaddig, amíg a megfelelést az (1) bekezdés b) és c) pontjával összhangban helyre nem állítják.

11. cikk

Az illetékes hatóságok kijelölése és hatáskörei

- (1) A tagállamok kijelölnek egy vagy több illetékes hatóságot, amely felelős e rendelet alkalmazásáért és végrehajtásáért.
- (2) A tagállamok az illetékes hatóságaikat felruházzák az e rendeletnek való megfelelés biztosításához szükséges ellenőrzési és végrehajtási hatáskörökkel.
- (3) A (2) bekezdésben említett hatásköröknek magukban kell foglalniuk legalább a következőket:
 - a) az e rendelet megsértéséhez kapcsolódó bármely releváns dokumentumhoz, adathoz vagy információhoz való hozzáférésre vonatkozó hatáskör, függetlenül azok formájától vagy formátumától, vagy attól, hogy milyen adathordozón vagy hol tárolják őket, és hatáskör arra, hogy azokról másolatot készítsenek vagy kapjanak;
 - b) hatáskör arra, hogy bármely természetes vagy jogi személytől bármilyen információt, adatot és dokumentumot bekérjenek – függetlenül azok formájától, formátumától, vagy attól, hogy milyen adathordozón vagy hol tárolják őket –, annak megállapítása céljából, hogy előfordult-e vagy jelenleg is folyamatban van-e e rendelet megsértése, és hogy az ilyen jogsértés részleteit megismerjék;
 - c) hatáskör arra, hogy hivatalból ellenőrzést indítsanak e rendelet megsértésének megszüntetése vagy megtiltása érdekében;
 - d) hatáskör a létesítményekbe való bejutásra.
- (4) Az illetékes hatóságok bármely információt, dokumentumot, megállapítást, nyilatkozatot vagy értesülést – függetlenül annak formátumától vagy a tárolás eszközétől – bizonyítékként használhatnak fel a környezetvédelmi ellenőrzéseikhez és egyéb ellenőrzési intézkedéseikhez.
- (5) Amennyiben tagállamuk területén egynél több illetékes hatóság van, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy megfelelő kommunikációs és koordinációs mechanizmusokat hozzanak létre.

12. cikk

A megfeleléssel kapcsolatos segítségnyújtás

- (1) A Bizottság a gazdasági szereplők, a fuvarozók és a tanúsítók – köztük a mikro-, kis- és középvállalkozások – képviselőivel konzultálva és az illetékes hatóságokkal együttműködve figyelemfelhívó és képzési anyagokat dolgoz ki az e rendeletben meghatározott kötelezettségek megfelelő végrehajtásáról.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a gazdasági szereplők és a fuvarozók – különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások – hozzáférjenek az e rendeletnek való megfeleléssel kapcsolatos információkhoz és segítségnyújtáshoz.

Az alkalmazandó állami támogatási szabályok sérelme nélkül az első albekezdésben említett segítségnyújtás a következő formákban valósulhat meg:

- a) pénzügyi támogatás;
 - b) pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés;
 - c) vezetői és személyzeti szakképzés;
 - d) szervezeti és technikai segítségnyújtás.
- (3) A tagállamok ösztönzik a tanúsítók személyzetének képesítésére irányuló képzési programokat.

13. cikk

Szabványosított módszertan

- (1) A 4. cikk (7) bekezdése első albekezdésének c) pontjában említett kötelezettség teljesítése céljából az 1025/2012/EU rendeletben megállapított eljárásokkal összhangban harmonizált szabványokban módszertant kell kidolgozni a környezetbe jutás mennyiségének becsléséhez.
- (2) Amennyiben egyetlen európai szabványügyi szervezet sem fogadja el a harmonizált szabvány kidolgozására irányuló felkérést, vagy ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a javasolt szabvány nem tesz eleget az általa lefedni kívánt követelményeknek, a Bizottság végrehajtási jogi aktus útján megállapítja az (1) bekezdésben említett módszertant.

14. cikk

Panaszkezelés és az igazságszolgáltatáshoz való jog

- (1) Azok a természetes vagy jogi személyek vagy szervezetek, akik vagy amelyek a nemzeti jog szerint kellő érdekléssel rendelkeznek, vagy úgy ítélik meg, hogy jogaik sérültek, jogosultak megalapozott panaszt benyújtani az illetékes hatóságokhoz, ha objektív körülmények alapján úgy ítélik meg, hogy egy gazdasági szereplő, uniós fuvarozó vagy nem uniós fuvarozó nem felel meg e rendelet rendelkezéseinek.

Az első albekezdés alkalmazásában úgy tekintendő, hogy az emberi egészséget, illetve a környezet- vagy fogyasztóvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeket teljesítő nem kormányzati szervezetek kellő érdekléssel rendelkeznek.

- (2) Az illetékes hatóságok értékelik az (1) bekezdésben említett, megalapozott panaszt, és szükség esetén a panasz ellenőrzése céljából megteszik a szükséges lépéseket, beleértve a személy vagy szervezet vizsgálatát és meghallgatását. Ha a panasz megalapozottnak bizonyul, az illetékes hatóságok a 4. cikk (3) bekezdésével összhangban megteszik a szükséges intézkedéseket.
- (3) Az illetékes hatóságok a lehető leghamarabb tájékoztatják az (1) bekezdésben említett, panaszt benyújtó személyt vagy szervezetet arról a döntésükről, hogy a panaszban előterjesztett intézkedés iránti kérelemnek helyt adnak-e vagy azt elutasítják, valamint tájékoztatást adnak a döntés okairól.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett, megalapozott panaszt benyújtó személy vagy szervezet bírósághoz vagy más független és pártatlan közjogi szervhez fordulhasson, amely hatáskörrel rendelkezik a panasszal kapcsolatos határozatok és az illetékes hatóság e rendelet szerinti határozatainak, aktusainak vagy mulasztásainak eljárásjogi és anyagi jogi felülvizsgálatára, a nemzeti jog azon rendelkezéseinek sérelme nélkül, amelyek előírják, hogy a bírósági eljárás kezdeményezését megelőzően ki kell meríteni a közigazgatási felülvizsgálati eljárásokat. Az említett felülvizsgálati eljárásnak tisztességesnek, méltányosnak, időszerűnek és ingyenesnek kell lennie, illetve nem lehet megfizethetetlenül drága, továbbá megfelelő és hatékony jogorvoslatot kell biztosítania, beleértve szükség esetén a jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslatot.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikkben említett közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokhoz való hozzáférésről gyakorlati információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.

15. cikk

Szankciók

- (1) A tagállamok 2008/99/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁹ szerinti kötelezettségeinek sérelme nélkül a tagállamok megállapítják az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és megtesznek minden szükséges intézkedést az alkalmazásuk biztosítása érdekében. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (2) Az (1) bekezdésben említett szankciók magukban foglalják a jogsértést elkövető jogi személy forgalmával, illetve természetes személy jövedelmével arányos pénzbírságokat. A bírság mértékét úgy kell kiszámítani, hogy az ténylegesen megfossza a jogsértésért felelős személyt a jogsértésből származó gazdasági előnyöktől. Ismétlődő jogsértések esetén a pénzbírságok mértékét fokozatosan növelni kell. Jogi személy által elkövetett jogsértés esetén az ilyen pénzbírságok maximális összege a gazdasági szereplő által a bírságról rendelkező határozatot megelőző üzleti évben az érintett tagállamban elért éves forgalom legalább 4 %-a.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk alapján megállapított szankciók adott esetben kellően figyelembe vegyék a következőket:
 - a) a jogsértés jellege, súlyossága és mértéke;

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/99/EK irányelve (2008. november 19.) a környezet büntetőjog általi védelméről (HL L 328., 2008.12.6., 28. o.).

- b) a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellege;
- c) a jogsértés által érintett lakosság vagy környezet, szem előtt tartva a jogsértés által az emberi egészség és a környezet magas szintű védelmére irányuló célkitűzésre gyakorolt hatást;
- d) a felelősségre vont gazdasági szereplő, uniós fuvarozó és nem uniós fuvarozó pénzügyi helyzete.

16. cikk

Kártérítés

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben e rendelet megsértése következtében emberi egészségben esett kár, az érintett személyek jogosultak legyenek arra, hogy az adott kár vonatkozásában kártérítést igényelhessenek és kaphassanak az érintett természetes vagy jogi személyektől, illetve – adott esetben – a jogsértés tekintetében felelős illetékes hatóságoktól.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az emberi egészség vagy a környezet védelmét előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezetek – mint az érintett nyilvánosság része – képviselhessék az érintett személyeket, és kollektív kártérítési keresetet indíthassanak. A tagállamok biztosítják, hogy a kárt okozó jogsértés miatti ugyanazon kárigényt az érintett személyek és az e bekezdésben említett nem kormányzati szervezetek ne nyújthassák be kétszer.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a kártérítési igényekre vonatkozó nemzeti szabályokat és eljárásokat úgy alakítsák ki és alkalmazzák, hogy azok ne tegyék lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az (1) bekezdés szerinti jogsértés által okozott kár megtérítéséhez való jog gyakorlását.
- (4) Amennyiben az (1) bekezdésben említett kártérítési keresetet olyan bizonyítékkal támasztják alá, amely alapján feltételezhető, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn a kár és a jogsértés között, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a jogsértésért felelős személy feladata legyen bizonyítani, hogy a kárt nem a jogsértés okozta, illetve a jogsértés nem járult hozzá a kárhoz.
- (5) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett kártérítési kereset indítására vonatkozó elévülési idő legalább öt év legyen. Az elévülési idő nem kezdődhet meg a jogsértés megszűnése előtt, illetve azelőtt, hogy a kártérítést igénylő személynek tudomása lenne arról, illetve észszerűen elvárható módon tudnia kellene arról, hogy őt a jogsértésből eredő kár érte az (1) bekezdés értelmében.

17. cikk

A mellékletek módosítása

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 19. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az I–IV. melléklet módosításáról a műszaki és tudományos fejlődés figyelembevételére érdekében.

Az első bekezdésben említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásakor a Bizottság figyelembe veszi a következőket:

- a) a 4. és 5. cikkben meghatározott kötelezettségek végrehajtása során szerzett tapasztalatokat;
- b) a vonatkozó nemzetközi szabványokat;
- c) a tevékenységi ágazatok sajátosságait;
- d) a mikro-, kis- és középvállalkozások különleges igényeit.

18. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit e cikk tartalmazza.
- (2) A Bizottságnak a 17. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ötéves időtartamra szól [\[Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = az e rendelet hatálybalépését követő hónap első napja\]](#)-tól/-től kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 17. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.
- (6) A 17. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

19. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet [*Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = e rendelet hatálybalépése után 18 hónappal*]-tól/-től kell alkalmazni. A 3. cikk (1) bekezdése azonban [*Kiadóhivatal: kérjük a dátum beillesztését = e rendelet hatálybalépésének időpontja*]-tól/-től alkalmazandó.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*